

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nissumske årbøger 1973

Nissumske årbøger

Nissumske årbøger

Udgivet af
Nr. Nissum Seminariums
Elevforening

Under redaktion af

HORST-WERNER KNÜPPEL (II 6)

RITA RAVNHOLT (II HF)

VIBEKE VESTERGAARD (69)

KRISTIAN MADSEN (26)

KAJ HENNINGSEN (66)

STIG ROSENSTAND
(ansvarshavende)

1973

Indholdsfortegnelse

- 5 Årsberetning 1972-73. Af rektor *E. Høgel*
- 8 Nr. Nissum Seminariums bestyrelse
- 9 Siden sidst. Af lektor *A. Koch*
- 12 Karakterer og censorer. Af forhenværende seminarielærer *Harald Berg* (23)
- 17 Evaluering. Af adjunkt *Orla Andersen*
- 20 Eksamen 1910. Ved lektor *Stig Rosenstand*
- 22 Minutbiografier af seminariets nye lærere
- 25 Innbying. *T. Vesaas/J. Sørensen*
- 26 Lærerne ved Nr. Nissum Seminarium
- 28 Spredte træk – 50 år gamle. Af forfatter *Steffen Steffensen* (23)
- 33 Bestyrelsesformænd 5, A. C. Hoppe. Af forstander *P. C. Gjelstrup*
- 38 Karl Moisgård in Memoriam. Af lektor *Johs. Hejbøl*
- 40 Jeg fandt forleden. Af lektor *Johs. Møller*
- 46 Et 40 års jubilæum. Af pastor *G. Peters Lehm*
- 48 Himmerlandsstævner. Af *Chr. Bach Iversen* (62)
- 51 De lærerstuderende har ordet
Nr. Nissum er vågnet. Af *Horst-Werner Knüppel*, formand for DSR
For er vi spejdere eller ej. Af *Bent Oddershede*, tropsleder
Seminariets KFUM og K. Af *Henrik Kristensen*
KFS. Af *Finn Spelling Østergaard*
Musik og Ungdom. Af *Leif Damsgård Jensen*
Færingeforeningen i Nr. Nissum. Af *Gudmund Mortensen* og *Julius Guttesen*
Nr. Nissum Filmklub. Af *Bent Libholm*
- 59 De HF-studerende har ordet
En slags mening om HF. Af *Steen Andersen*, 1. HF
Revision af HF-bekendtgørelse. Af *Anders Andersen*, 2. HF
Regionalt samarbejde. Af *Anders Andersen*, 2. HF
- 62 Liniegeografi – fagdidaktik. Af lektor *Mogens Walther*
- 65 Søde vinterminder – Gambia. Af *Jens Kristian Leth Møller*, III,1
- 69 HF-afslutning 1973. Af lektor *Leo Fristed*
- 72 HF-dimittender
- 78 Dimissionstalen 1973. Af rektor *E. Høgel*
- 82 Dimissionstale. Af lærer *Ole Bluhme* (73)
- 84 Seminariedimittender 1973
- 87 Af årets dagbog. Af *Gunner Eriksen*
- 91 Regnskab. Ved skoleinspektør *A. C. Sørensen* (55)
- 92 Foreningsmeddelelser. Af lektor *A. Koch*

Årsberetning

1972-73

Af rektor E. Høgel

Den lille årgang, der i sommer forlod os, skylder vi tak for, at de ønskede og fik en dimissionsfest. Af hensyn til sammenholdet her på stedet håber jeg, at det må danne skole. Desværre faldt de sidste eksaminationer så sent, at dimissionen først kunne blive søndag den 1. juli i flugt med gudstjenesten. Det medførte, at alt for få lærere var hjemme. Hvem kunne på forhånd vide, at vi på det punkt skulle vende tilbage til meget gamle dage, så der var truffet bindende aftaler og feriearrangementer. Mange flere burde have hørt, hvad de bortdragende havde at sige os gennem deres talsmands alvorsord.

Skønt vi pr. 1/8 fik 16 nye lærere, 8 heltids- og 8 deltid- må det konstateres, at vi har timetal til 10 lærere yderligere, om vi skal undgå overtimer, således som det ønskes af ministeriet. Disse timer er imidlertid småender af så mange forskellige fag, at jeg ikke ser, hvordan man skal få regnestykket til at gå op. En lærer – Jan Holtegaard – forlod os. Han fik en opgave ved sit gamle universitet.

Lige efter påske led vi et smerteligt tab, da pedelmedhjælper Karl Madsen pludselig døde. En dygtig og pålidelig medhjælper er det altid drøjt at miste, men Karl Madsen havde derudover ganske særlige gaver for at sprede et frugtbart humør om sig, selv på grå dage. Hans hjem savner ham hårdest, men vi savner ham også, selvom vi har fået en udmærket mand i hans sted.

Ved optagelsen til det nye skoleår indlemmede vi 8 hold i seminarieret og 5 hold i HF. Det sjette blev taget fra os, men vi er indstillet til at måtte tage 6 hold igen i august 1974. Danmarks Lærerforening taler nu højt om faren for overproduktion af lærere, men direktøren for området skønner at denne tale i nogen grad er overdreven og henstiller, at seminarierne indstiller sig på at optage det samme antal i 74 som i 73. Det betyder, at vi lokalemæssigt

kommer i klemme. Staten regner med et dobbelt så stort kvadratmeteralt til et 8-sporet seminarium, som vi råder over. Når vi dertil skal huse et seks-sporet HF hos os, kan vel ingen undre sig over det. Lokaleudnyttelsesgraden er da også 25–30 % højere her, end man gennemsnitligt tør regne med. Vi fik på grund af byggestop ikke blok 1 af øvelsesskolen til hjælp for HF august 73. Vi fik på grund af mange slags vanskeligheder heller ikke præstegårdens stald til hjælp i faget formning. Vi fik igen afslag på ansøgning om sprog-laboratorium. Bestyrelsen må tage stilling til lokaleproblemerne. En af de mulige løsninger er en henvendelse til kommunen. Hverken stat eller amt synes at ville eller kunne hjælpe. Kollegiet »Minerva«s bestyrelse har tilbudt os to blokke til ombygning og leje, vi har en til leje i forvejen. Det vil være en god løsning, som kræver 30–40.000 kr. ialt til ombygning, samt dækning derudover af udgift til møblering, og endelig kræver det ministeriel dækning af lejeudgiften.

Jordarbejdet vedrørende øvelsesskolen vil nu blive sat igang, men byggetilladelse har ikke kunnet skaffes. Når derfor der engang bliver rejst en blok, er børneskolen med 4 klasser anbragt i en kælder i en sådan lokalenød, at der ikke bliver nogen hjælp at hente der for HF. Seminariebyens udbygnings-situation med kollegier, privatboliger og varmecentral har desværre tabt et par meget kostbare år af takten. Jeg er bange for, hvad det akkumulerer op for os af vanskeligheder engang i fremtiden. Det er mit håb, at man kommunalt nu vil få draget konsekvensen af forudsætningen for den opnåede godkendelse af øvelsesskolen, så den styrelsesmæssigt bliver den forlangte enhed og den derfor også indadtil kan få del i en øvelsesskoles embeder og organisation. – Med kommunen er der nu kommet et samarbejde igang vedrørende problematikken omkring de 16–19 åriges uddannelse. Forhåbentlig vil det kunne ende i en konkret model for egnen her.

Festsalen er os et stort gode. Ministeriet var i sin tid bange for, at den skulle stå meget tom og derfor forgæves binde mange penge. Den bruges overordentlig meget til undervisning, lærermøder, til aktiviteter indenfor institutionen og til teater og musik for hele egnen. Vi er meget taknemlige for den. Efterhånden får vi også træning i at nytte den bedst muligt. Kun til koncerter er vi ikke økonomisk endnu i stand til at følge anvisningerne på den bedst mulige udnyttelse.

66-loven med dens mange muligheder for de studerende håber jeg for, at den også giver mere udsyn og modenhed. Sikkert er det, at den belaster lærerne enormt, at den er svidende dyr i penge og i risiko for de unge, en risiko der ikke alene kan måles gennem de ca. 20 %, der ikke fuldfører. Et par år i erhvervslivet før studiets begyndelse ville være et vældigt gode for alle parter, men det er det nok ikke populært at tale højt om. Årgangene her synes bedre år for år – eller også er vi selv ved at finde melodien igen. Måske lidt af begge dele. Vi har i alt fald ingen grund til klage.

Det, jeg personligt sukker efter og beder om, er noget mere af det kristne fællesskab, det varme sind for helheden og den enkelte, som var her i så over-

raskende grad, da jeg kom. Skolen her – som også folkeskolen i sin helhed – deler, som forbundne kar, kår med menighed og kirke i vort folk. Vi er lige fattige og lige rige. Så vil vi også have håb sammen med kirkens forjættelser.

Karl Madsen, født 11. november 1920.
Ansæt som pedel
ved Nr. Nissum Seminarium
15. maj 1962.
Død 25. april 1973.

Nr. Nissum Seminariums bestyrelse

Valgt af »Kirkelig Forening for den Indre Mission«:

1. Sognepræst G. Peters-Lehm, 6251 Hellevad valgt 14.5. 1958
2. Fhv. gårdejer, sognerådsformand Mads Lind Høgs-
gaard, Nr. Nissum, 7620 Lemvig valgt 14.10. 1960
3. Sognepræst J. Dalum Christensen, 4293 Dianalund valgt 19.2. 1962
4. Biskop Johs. W. Jacobsen, 8800 Viborg valgt 10.4. 1969
5. Provst Edvard Madsen, Gudum, 7620 Lemvig,
formand for bestyrelsen valgt 10.10. 1966
6. Direktør Peder Bredal, Ringgade 110, 7600 Struer valgt 19.4. 1968

Valgt af seminariet:

1. Førstelærer Kr. Madsen, Søndbjerg, 7790 Hvidbjerg,
næstformand valgt 10.10. 1957
2. Amsrådsmedlem, købmand Lars Rokkjær, Lemvig valgt 15.11. 1971
3. Stadsskoleinspektør Hans Bakbo, Grønnegade 34,
7900 Nykøbing M. valgt 6.4. 1965
4. Fhv. skoleinspektør A. Søndergaard, Vardevej 11,
6900 Skjern valgt 7.10. 1965
5. Gårdejer, amsrådsmedlem Carl Pedersen, Tarp,
7280 Sdr. Felding valgt 10.10. 1966
6. Revisor Jens Chr. Pedersen, Østergade 29,
7500 Holstebro valgt 10.10. 1966

Forretningsudvalg:

1. Provst Edvard Madsen, Gudum, 7620 Lemvig, formand
2. Førstelærer Kr. Madsen, Søndbjerg, 7790 Hvidbjerg, næstformand
3. Fhv. gårdejer, sognerådsformand Mads Lind Høgsgaard, Nr. Nissum,
7620 Lemvig
4. Direktør Peder Bredal, Ringgade 110, 7600 Struer
5. Revisor Jens Chr. Pedersen, Østergade 29, 7500 Holstebro

Siden sidst

Af lektor A. Koch

Lad mig med det samme sige, at året, der nu er gået siden sidst, ikke har bragt de helt store resultater i udbygningen af stedet, men der er dog alligevel et og andet at berette, der formodentlig kan have interesse.

Som forudskikket sidste år kan der nu berettes om indvielsen – eller om man hellere vil udtrykke sig sådan – den officielle åbning af festsalen. Det skete sidste år den 22. december; daværende undervisningsminister Knud Heinesen beærede stedet med sit besøg. Trods vanskelige trafikforhold grundet usædvanlig tæt tåge kom ministeren og »åbnede« både festsalen og Ad. L. Hansens kollegium. Herved markeredes altså afslutningen på to vigtige faser i udbygningen af vort sted. Vi havde mange ting, vi gerne ville tale med ministeren om, og K. Heinesen lyttede interesseret til vore informationer, mens vi ved en bustur søgte at præsentere området for ham ved at pege ud i den tætte tåge og påstå, at der lå dette og hint. Jeg tror dog nok, at ministeren alligevel fik et positivt indtryk af stedet, men noget direkte tilsagn om dette eller hint gav han os klogeligt ikke. Nu kan vi så begynde på en frisk med en eller anden ny minister igen. Sådan kan vi måske få lov at forfølge os videre frem. Heldigvis var årbog 1972 lige kommet fra bogtrykkeren, så vi kunne forsyne både ministeren og en hel række indbudte honoratiøres med dette vigtige dokument til almen underretning om stedet. Samtidig med at årbogen røgter sin opgave som bindeled til gamle elever, har den en meget betydningsfuld mission som forbindelsesled til offentligheden. Den læses med meget stor interesse ude omkring. Ikke mindst siden vi vandt en plads i offentlighedens bevidsthed i 1969.

Øvelsesskole og boligproblem

Bygge- og anlægsstoppet kom særdeles ubelejligt for os, idet bygningen af de hårdt tiltrængte undervisningslokaler, der midlertidigt skulle hjælpe HF, men ellers være den første begyndelse til den nye øvelsesskole, ikke kunne effektueres. Vi håber på dispensation, men da Nr. Nissum nuværende kommuneskole er overbelastet ganske overvældende, har denne den fuldeste prioritet på de nye lokaler, der evt. kan komme frem.

HF kommer dog mere og mere i klemme, og muligvis bliver det »Minerva«, der må trækkes ekstra vekslers på. Et eller andet skal der ske.

Det er vel egentlig mærkeligt at notere, at vi nu er nået så langt i løbet af de få år siden krisen i 1969.

Boligmangelen bliver mere og mere alvorlig. Den ubehagelige forsinkelse af byplanens færdiggørelse, og den omstændelige forretningsgang ved dens godkendelse i de forskellige instanser har gang på gang forsinket tiltrængt boligbyggeri både for studerende og andre boligsøgende, f. eks. nye lærere. F. t. er der godt 800 studerende ved seminariet og HF og en samlet lærerstab på ca. 70, som det ses andetsteds i årbogen. Der mangler stadig en del i, at lærerstaben er ført à jour. Til sommer må der forventes en ny tilvækst på over 100, nærmere 150, studerende. Byplanen skal efter forlydende stå for umiddelbar godkendelse i boligministeriet. Men dermed er sagen ikke løst. Byggetionering og -fordyrelse gør ikke tingene lettere.

Pensionisthøjskolen

Denne skole kan stadig glæde sig over stærk søgning. Forsøget med en særlig afdeling: den rejsende pensionisthøjskole er faldet godt ud, så der skulle nok kunne udfoldes en virksomhed af den art.

Det kan vist interessere at få at vide, at også udenrigsministeriets afdeling for internationalt udviklingssamarbejde, DANIDA, kender adressen på denne skole, idet der nu i november placeres et orienteringskursus om Danmark her. Der kommer ca. 30 stipendiater fra 14 forskellige lande i Asien, Afrika og Latinamerika og tager skolen i besiddelse en uges tid.

Nordvestjysk Realkursus fortsætter fremdeles, selv om lokalemangelen bliver stadig mere mærkbar.

Den gamle Præstegård

Det er godt, at denne institution blev skabt. Den har en stor opgave i det daglige liv på stedet. F. t. bygges der til med en forlængelse af sidebygningen, så salen udvides til ca. dobbelt størrelse. Der indrettes nye lokaler til posthus, og ved siden af er der en afdeling af Lemvig Sparekasse. De mange opgaver, Den gamle Præstegård skal løse, belaster selvfølgelig dens økonomi. Den er værd at støtte.

Teaterkredsen »Limfjorden«

Med festsalen som basis blev der mulighed for at søge en teaterkreds dannet. Lektor Scheel Andersen har taget initiativ til dens oprettelse. Tanken fik støtte fra amt og kommune, og interessen var så stor rundt omkring, at de 700 abonnementer var revet bort, inden man gjorde sig tingene klart. Mange, der gerne ville have været med, kom for sent. Der er fire forestillinger i sæsonen.

Den første forestilling: Tjekofs »Kirsebærhaven« spillede af personale fra Det kongelige Teater sidst i oktober. Den næste forestilling var Lehars »Den

glade enke«, der opførtes nu i november. På disse aftener får man et stærkt indtryk af, at salen foruden sine mange andre opgaver har en opgave over for det nordvestjyske områdes befolkning, idet man flokkes fra Bøvling, Bovbjerg, Lemvig, Harboøre, Thyborøn m. m. til disse forestillinger og derved opdager, at man kommer hinanden ved.

Portgård brændt

Forleden søndag morgen sidst i oktober væltede en tyk sort røg ud over vore omgivelser. Det var »Portgård«, der brændte. Ilden bredte sig eksplosionsagtig fra laden rundt i alle driftsbygningerne. Stuehuset reddedes. Mange dyr omkom. – Det vil sikkert skære lidt i hjertet hos mange gamle elever ved tanken om, at gården er borte i den gammelkendte skikkelse. Den hørte jo med i billedet af seminariet.

— — —

Mine afsluttende bemærkninger til denne oversigt skal være, at vi stadig befinder os i en venteposition m. h. t. løsningen af særdeles mange problemer, der trænger sig voldsomt på. Vi håber næste år at kunne berette om en række fremskridt, da det synes at stå mere og mere klart for mange her rundt omkring, at noget, helst meget, skal ske her både på uddannelsesfronten og på andre områder.

Nr. Nissum, november 1973.

Karakterer og censorer

Af forhenværende seminarielærer Harald Berg (23)

Eksamenskarakterer har i de sidste 50 år mødt modstand og har dukket sig mer og mer.

I min ungdom kom navnene efter eksamen i avisen og også både points og hovedkarakter. I »Dæmring« kom indtil 1945(?) de ny nissumitter med navn og eksamensresultat og hver enkelt karakter i alle fag. I biografierne i »Nissum-staten« 1918 er ved hver enkelt medtaget hovedkarakter og points. Men ikke i »Nissum-staten« 1942. Da jeg var ung lærer ved Rønde Kursus blev dimittender i årsberetningen opført med *alle karakterer* og i rækkefølge *begyndende* med den, der havde største eksamen.

Det er en lang udvikling, en historisk undersøgelse værd måske for den der har lyst. Har der virkelig været skrevet karakterer i kirkebogen!

I *Krebs' skole*, den fine private skole, der lige har holdt 100 års jubilæum, blev eleverne første gang placeret alfabetisk i årsberetningen 1893, indtil da havde den været efter karakterer. I min barndoms skole var der også rangforordning. Nr. 1 sad »øverst«. Til eksamen skrev præsten karakterer i en protokol. Vi fik dem vist aldrig at vide. Var de til læreren?

En skudsmålsbog er det vel kun de historisk interesserede unge, der ved hvad er. – Men spørg bedstemor eller oldemor. Den blev først afskaffet ved lov af 6. maj 1921, men var vist egenmægtigt afskaffet af folk længe før (sådan sker »lovændringer« jo!).

Den kunne se ud som illustrationen på næste side.

Enhver er vist klar over, at der kan være noget farligt ved karakterer, noget galt kan komme ind. En er vigtig og tror ug betyder fuldkommenhed. En bliver mismodig og trist og mister måske selvtillid, både indad mod sig selv og udad mod andre. Og misundelse og dum konkurrence kan florere.

Men samtidig ved man også, at her er noget, der skal gås til kamp imod – som mod andre uheldige følelser i ens sind. Og efter mit syn er det noget meget klart og håndfast at tage fat på og prøve at neddæmpe. Meget mere end når det hele skal skjules. Eller der af eufemistiske grunde skal findes på andre måder til bedømmelse.

Er *ikke-karakterer* mon en bølge, en rytmebevægelse, d.v.s. en modebevægelse? Hvor mange år skal sådan en mode vare? Måske en del længere, end

Klaus Nielsen Kallioe, søn af
 Gud Niels Olfersen Kallioe og Hæ-
 stre Anne Marie Kirstine Kallioe i
 Vestre Børring i Tønder, er født d 22
 Januar 1868, hjemmehøbt d 31 Januar
 og frentillet i Skolen d 25 Marts i et
 Ofterat, var i dette Foraar udstreket
 af Høie Skole med følgende Karakterer:
 Religion *mg.* ², Læsning *mg.*, Skriv-
 ning *mg.*, Regning *mg.*, blev hær
 bekræftet i Høie Kirke d 1 Søndag
 efter Paaske d 1 April d. St. i Høie
 bogen har hær Vedtegning: *mg.* for
 Mindeker, *mg.* for Oxforsel

Højim Postegaard d 4 April 1883

Ths C. Lötze.
 Sogneråd i Højim og Høie
 i Højim.

så mange andre modebevægelser, man har set skifte. Men der kommer nok en ny bølge. Den vil ikke føre helt tilbage til det gamle, men dog i en anden retning end moden i dag. Der er altid noget nyt under solen.

Som helhed var der en sjov spænding over hele eksamenstiden – altså især karaktererne. Selvom vi med vore ord gav udtryk for noget andet, ville de allerfleste blive skuffede, hvis de skulle undvære den tid. – Det arbejde, vi gjorde i de uger, var for mange heller ikke værdiløst. Det kunne ske, at det stof, vi i så høj grad havde fået i småbidder, ved samlet gennemlæsning kunne give en helhedsfølelse, en slags syn (der godt kunne være kritisk), der føltes som noget værdifuldt.

Efter min erfaring kan der være et stort socialt gode, noget demokratisk, ved karakterer. Her kommer en fattig dreng fra mosehuset sammen med en

del velklædte, sikre, salonfåhige unge, måske proprietærsønner fra hans eget sogn. Det er ikke let de første uger. Men ved flid og måske evner lykkes det for mosedrengen at vinde sin plads, og inden længe er de alle kammerater.

Eksempler fra litteraturen, jeg tænker særlig på biografier, er let at finde.

Man vil sige, det kan gøres uden karakterer. Men karakterer er en god, let og håndfast hjælp.

Og så – det er i længden nok det mest afgørende – en *bedømmelse* skal jo til. Det hele blir let til eufemisme, så der igen skal forandres. Sådan som man ikke mere må bruge det fine latinske ord *lokum*.

Der kan være andre indvendinger mod karakterer. Enhver, der har haft med eksamen at gøre, ved og har oplevet, at der er tilfælde, hvor uheld, uretfærdighed eller andre slemme ting har spillet ind. Men vi afskaffer dog ikke hospitaler, selv om vi ved, at der også sker uheld.

Der kan også være »uheld« til den gode side. Personlig synes jeg, at er jeg plumpet lidt i ét sted, er jeg til gengæld hoppet lidt for højt op et andet sted. Mon ikke det er en almindelig erfaring? Jeg har da også lige set en *resolution* fra en børneskole – visse folk er jo nu så ivrige efter resolutioner, at børn knap kan få lov at blive født, før de skal til at lave resolutioner – hvor de forlanger at *beholde* både eksamen og karakterer.

Må jeg qua gammel mand brede mig og komme med et eksempel på den fornøjelige side ved karakterer? – Ved afsluttende sløjdlærerkursus havde vi en meget omhyggelig lærer. Han brugte vel ikke lup; men hvis vore arbejdstegninger i en eneste linie afveg i tykkelse, blev det noteret. P. Kjær (25) kom hen til mig og sa (det lyder i øjeblikket så jysk for mig): »Det var da rart, at en ku' pin' en ug fra ham«! – Vi så på Kjærs tegninger, og Kjær fortalte, han i længere tid havde forsket og ledt: Hvad *kan* der være i vejen denne gang? – Mine afleveringer var langtfra så højtidelige. Men nu blev det anderledes. Inden længe måtte læreren give os ug begge to, og Kjær og jeg morede os.

At der *kan* være noget galt, kan vi alle se. En lille dreng er med sin far i kirke. Under sangen blir han urolig og er lige ved at ta' sin far i ærmet. – Hvad er der min dreng? – Far! Det vers fik jeg 3 for i skolen i går.

Der fandtes – og findes? – en iøjnefaldende fejl ved den gamle karakter-eksamen. Kan den undgås ved en anden eksamensform? Det er den store forskel på *mennesker*, altså også på censorer.

Vi vidste omkring 1940, at når censorlisten kom med et bestemt navn på, ville karakterrækken i fysik ligge sådan; med et andet navn på listen meget anderledes. Jeg fik en henvendelse fra en klasse om at gøre noget ved det, offentlig. Jeg ømmede mig noget ved det. Men kunne ikke se andet, end at eleverne havde helt ret.

Prøv at sammenligne pædagogik-karakterer først i 20erne med dem først i 40erne! Klasserne kunne være forskellige? Umuligt, i den grad! Læreren var den samme. Jeg tror ikke, han har givet sine elever mindre i 20erne. Han har bare ikke formået at føre det igennem ved eksamen.

Mange andre eksempler kunne nævnes. En mand, jeg i et langt liv har

kendt som en retsindet mand, fik af en lige så retsindet mand det skudsmål: Det er altid klart, at hans karakterer efter frokost ligger bedre end dem før frokost. – En sikker erfaring hos mig selv er, at den sidste i et hold meget lettere får en god karakter end den første på holdet. – En censor ville engang nok give karakter straks; men det hele skulle holdes tilbage, indtil holdet var blevet gennemgået og sammenlignet. Princippet var ikke dårligt.

Professor Vahl havde den anskuelse, at ved eksamen var det *hele mennesket*, der skulle vurderes. Han mente vist, at han selv der var meget sikker. Det sagdes, at en elev kunne være oppe i Tysklands byer og få ug, selv om han ikke kunne Köln. Mit personlige kendskab til ham, der ikke var stort, stemmede godt med dette. Andre lærere har jeg hørt klage over, at han kunne ta' frygtelig fejl.

Måden for censors, og lærers, optræden, atmosfæren, kan undertiden få utilbørlig indflydelse. Ved eksamination i geografi ville professor Gudmund Hatt gerne stille en del spørgsmål. En eksaminand svarede engang rolig og fast: Det spørgsmål vil jeg gerne være fri for at svare på! – Hm, censor hummede sig lidt. – Godt sagt! tænkte jeg, og tænkte også på, om det var *mig*, der burde ha' grebet ind. Der var jo dog den forskel, at jeg kunne sige noget efter eksaminationen, hvad eksaminanden var afskåret fra. – Engang havde en opgaven *Ceylon*. Hver gang eksaminanden sagde *sai'lon* – som jeg havde lært dem, efter de senere års skik – afbrød censor kort og brysk: *'sailon!* Da eleven var gået ud, sagde jeg: Det er dog for urimeligt. I Deres eget værk*) giver De den engelske udtale *sai'lon*, og så generer De eleven ved at afbryde og rette denne udtale. – Næh! – Værket står ovre i biblioteket. Lad os gå over og se efter! Professoren fulgte lydlig med. Jeg var vist blevet noget gal, det er godt for mod. Undervejs gav han sig til at ymte noget om, at en trykstreg godt kunne betyde tryk på stavelsen *foran*, og at en anden havde været med til at udarbejde listen. – Udflugter! tænkte jeg og begyndte at føle foragt for ham. Desværre var der eksamination i pædagogik i bibliotekslokalet, så det ville virke forstyrrende, hvis vi gik ind og ordnede vort mellemværende. Det var heller ikke mere nødvendigt. Om jeg fra den dag havde krammet på censor – eller skal vi sige, at han ikke længere havde krammet på mig – blev måske ikke helt afklaret. Jeg fik ham ikke mere som censor. Äret efter, eller var det to år, blev han arresteret i Vordingborg midt under eksamen.

Det var en hel anden historie, når professor Niels Nielsen var censor; menneskelig, naturlig fri, til tider næsten lidt af en kåd dreng. Der var mening i hans ord. Der kunne også godt være oplæg til lidt dramatik. Engang sagde han efter en eksamination: Burde vi ikke som ærlige og redelige mennesker slå den mand ihjel? Sidder vi ikke her for at sørge for, at han aldrig kommer til at sætte sin fod i en skole?

Joh! som geografilærer burde han jo ikke ansættes.

Nej, så sandelig NEJ!

*) M. Vahl og G. Hatt: Jorden og Menneskelivet 1927.

Men der kan jo også være andre egenskaber. Han er vist god til at synge. Og hvis han kan få de mindre børn til at synge og måske er god til at fortælle, kunne sådan en mand måske godt komme til at fylde en plads – sådan fortsatte vi, på lige fod diskuterende.

Ja, ja; det kan jo godt være. Skal vi være enige om et g ÷ ?

Eksamen eller ej? Den elskelige cand. Strøm, lærer ved seminariet fra starten i 1892, død i 1938, selv han, der var så konservativ, autoritetstro, korrekt, efterfølger af alle regler, må også have haft oprørske følelser. Følgende lille digt er skrevet for ca. 70 år siden. Det findes i Nissumske Aarbøger for 1926.

EN LET GAADE

*Mit første er en lille Fyr,
der ses snart hist, snart her
og siger: »Se at finde mig,
for jeg er noget værd!«
Han vil saa gerne drille dig,
til du er mat og træt;
men er du klog, da fanger du
ham i hans eget Net.*

*Mit andet kommer allersidst
og stundom lidt for sent;
men siges det i rette Tid
og dybt og ærligt ment,
da slaar det fast, at hvad der lød
og Vej til Hjerter fandt,
var Sandhedstale ren og pur
og uden Løgn iblandt.*

*Mit hele er en graadig Trolld,
som dyrkes i vort Land
af Staten selv, af læg og lærd,
af Kvinde og af Mand.
Man ofrer til ham unge Folk
og Børn i Tusindtal.
Han sluger dem. Ak, gid han snart
maa revne med et Knald!*

Evaluering

Af adjunkt Orla Andersen

Evaluering er et af de vigtigste af de nye begreber, der i de senere år er dukket op i den pædagogiske debat.

Begrebet er blevet afklaret i nøje sammenhæng med bestræbelserne på at få opstillet mere specificerede mål for undervisningen, end der hidtil har været tradition for.

Ønsket om en nøjere målspecification udsprang af behovet for at få klargjort sig, hvad man som lærer ville med den flok børn, man stod overfor, og hvad man ville opnå med det stofområde, der var udvalgt til disse børn. Undervisningen er, mente man, for alvorlig til, at man kunne overlade det til mere eller mindre tilfældige lærebogsforfattere at afgøre, hvad den elevflok, man som lærer var tilknyttet, skulle beskæftige sig med. Læreren, som kender sine elever, måtte med forskellige former for støtte, være den rette til at have den afgørende indflydelse på, hvad der skulle arbejdes med. Læreren skal så under hensyntagen til de overordnede mål opstille sine forventninger (mål) til undervisningen. Desuden skulle en mere præcis formulering af forventningerne til eleverne tjene som en nødvendig forudsætning for en yderligere individualisering af undervisningen.

Denne problemstilling mundede imidlertid hurtigt ud i andre problemstillinger, nemlig hvilke stofudvælgelseskriterier skulle man holde sig til, hvorledes skulle emnerne behandles og endelig, hvorledes kunne man holde styr på hele processen? Hvorledes kunne andre eller evt. eleven selv få vurderet mulige fremskridt i forhold til de opstillede forventninger? – og hvornår skulle sådanne vurderinger finde sted?

Spørgsmål som de to sidste, altså spørgsmålene om, hvorvidt undervisningen vurderet på et givet tidspunkt har haft den ønskede effekt, er spørgsmål, der tages op i forbindelse med begrebet evaluering.

En sådan vurdering af, om undervisningen har haft den ønskede effekt, kan naturligvis finde sted på mange forskellige måder. Den kan indbefatte en måling, d.v.s. resultatet af en eller anden form for test, eller måske vælger man at lade en ren skønsmæssig vurdering af undervisningen stå alene.

I den traditionelle eksamenskole har evalueringen stort set kun tjent to formål, nemlig at give skolen materiale i hænde til brug ved udfærdigelse af

meddelelser til hjemmet om, hvorledes eleven klarer sig (terminsmeddelelser), samt til at give en afsluttende bedømmelse af eleven. Det er nok ikke nogen overdrivelse at påstå, at det er den sidste måde at anvende evalueringens resultater på, der har været den fremherskende i folks bevidsthed.

Man må også her bemærke sig, at den afsluttende bedømmelses resultater ikke i første omgang henvender sig til eleven selv, men snarere til de personer, der skal overtage det videre ansvar for elevens uddannelse.

En åbenbar svaghed ved den afsluttende evaluering er, at der ikke kan fremlægges noget fast kriterium for den foretagne karaktergivning. Lærere vurderer ikke ens, ofte lægges vægt på vidt forskellige sider af samme præstation. Hertil kommer, at der for i hvert fald de mundtlige eksaminers vedkommende vil være tale om en relativ vurdering, d.v.s. en vurdering, hvor eleven vurderes i forhold til kammeraternes præstationer og ikke i forhold til et fast mål.

Karaktergivningen, der skulle kunne forudsige noget om elevens evne til at klare sig under andre omstændigheder, end dem eleven møder i skolen, er altså en højst subjektiv sag. Dette er vel også på sin vis i orden, det meget betænkelige er imidlertid, at den ofte af arbejdsgivere og ikke mindst af forældrene betragtes som noget objektivt.

I forslag til lov om folkeskolen har man da også afskaffet denne form for vurdering af folkeskolens elever. I stedet for afsluttende karakterer gives blot en neutral beskrivelse af, hvad eleven har beskæftiget sig med i sit skoleforløb. Men hermed er evalueringen som skolerelevant begreb ikke ude af billedet. Tværtimod bliver det endnu mere nødvendigt, at man under denne nye skoleform, der er skitseret i lovforslaget, lægger endog betydelig større vægt på, at eleven til enhver tid kan få vurderet sine eventuelle fremskridt i forhold til de mål, der er sat for den aktuelle undervisning. Her vil der blive tale om, at eleven vurderes eller vurderer sig selv med henblik på en eventuel justering af undervisningsforløbet, og altså ikke med henblik på en sammenligning med kammeraterne. Når man fremover taler om evaluering i skolen, vil det først og fremmest være en sådan form for vurdering, der tænkes på. En evaluering af denne art må man tænke sig finder sted med korte tidsintervaller gennem hele skoleforløbet, og eleven må opfatte de enkelte vurderinger som en hjælp til at nå videre frem i sit indlæringsforløb og ikke som en dom, der skal afsiges over ham, en dom, der senere måske kan få ubehagelige følger. Evalueringen må således betragtes som et vigtigt pædagogisk hjælpemiddel for såvel lærer som elev, et hjælpemiddel, der anvendes naturligt og ikke i en stemning af frygt og bæven, hvor det, der testes, ofte er nervesystemets modstandskraft og ikke elevens forhåndenværende viden og færdigheder.

I de senere år har der været en stadig større læggen vægt på elevens eget arbejde med at tilegne sig stoffet. Hvis imidlertid denne organisationsform skal vinde yderligere indpas i folkeskolen, hvad der tydeligvis lægges op til i det nye forslag til lov om folkeskolen, må undervisningen følges op med

stadige muligheder for evaluering af elevens fremskridt, thi i modsat fald vil eleven ikke altid kunne afgøre, hvornår det er på tide at gå videre til nye områder, eller hvornår han i stedet skal fordybe sig yderligere i emnet.

Den evaluering, der her er tænkt på, har altså en rådgivende funktion, og den er uden repressalier for eleven. Derfor kan den heller ikke, som foreslået fra nogle sider, anvendes på samme måde i en skole, hvor læreren skal give en afsluttende vurdering af eleven. I en sådan skoleform vil eleven nemlig, når han står i en evalueringssituation, med rette kunne frygte, at de præstationer, han leverer, vil blive anvendt ved udfærdigelsen af den afsluttende vurdering. Elevens tryghed i evalueringssituationen vil således være borte, og denne tryghed er netop af afgørende betydning for at kunne opnå en nogenlunde korrekt vurdering af det, sagen drejer sig om, nemlig en vurdering af opnåede fremskridt.

Eksamen 1910

Ved lektor Stig Rosenstand

I debatten om eksamen og evaluering tales der ofte om gammeldags eksamen over for de nyere former. Vi vil her minde om, hvad en gammeldags eksamen kunne være, ved at gengive opgaverne til skriftlig Lærer- og Lærerindeeksamen 1910.

Dansk stil (4 timer): På hvilke forskellige Maader kan en ung Mand eller Kvinde udrette noget for sit Fædreland?

Disposition (4 timer): Arbejdets opdragende Virkning.

Religion (4 timer): Den hellige Skrifts Betydning for Menigheden under Henblik paa, hvad Kirkehistorien kan lære os herom.

Der var en 2 timers prøve i skønskrift, hvor der krævedes alfabetet med store og små bogstaver og en opgivet tekst på 5 linier.

Gymnastik (2 timer): Skriv en Timeseddel for en Klasse paa 30 Børn i 14 Aars Alderen (de mandlige Eksaminander for Drengene, de kvindelige for Piger). Børnene, der har haft 2 Timers Undervisning om Ugen gennem hele deres Skoletid, er undervist godt og er derfor gennemgaaende dygtige. Til Hævnøvelser, Spring og Behændighedsøvelser deles de i 2 Troppe efter Dygtighed; den ene Troppe skal derfor have sværere Øvelser end den anden. – Der lægges en Leg ind paa et passende Sted i Timesedlen, og det bemærkes, hvor mange Minutter den agtes øvet. – Det angives ved et Tal bag efter hver Øvelse, hvor mange Gange den tænkes udført i en Time, f. Eks. Fletbredst. Sidebøjn. (3 Gange). – Timen er paa 50 Minutter. – Salen er stor og velforsynet med Redskaber.

Der var 2 skriftlige prøver i matematik, een i algebra og een i geometri, hver på 3 timer.

Endelig var der to 3 timers prøver i regning. Den sidste af dem så således ud: Angiv og forklar Fremgangsmaaden ved Løsningen af nedenstaaende tre Opgaver. Det er ikke tilstrækkeligt, at disse løses; der kræves en indgaaende Paavisning af, hvorfor den angivne Fremgangsmaade fører til det rette Resultat: 1) 720 Tdr. vaadt Korn til 7,25 Kr. pr. Td. blandes med 20 Tdr. tørt Korn til 10 Kr. Td. Ved Tørringen svinder Blandingen $\frac{3}{148}$ af det hele Rumfang. Hvis der nu skal tjenes $8\frac{3}{4}$ pCt. ved Salget, hvor-

meget maa der da tages for 1 Td. af Blandingen? 2) I et Parti tørt Korn til 10 Kr. Td. indblandes vaadt Korn til 7,25 Kr. Td., idet der til hver Td. tørt sættes $\frac{1}{10}$ Td. vaadt Korn. Naar Blandingen efter nogen Tids Henliggen er svunden saaledes, at den kan sælges med 10 pCt. Fortjeneste for 10,89 Kr. pr. Td., hvor stor en Brøkdæl af det oprindelige Rumfang var da Svindet? 3) Af 359 Tdr. tørt Korn og et ligesaa stort Rumfang vaadt Korn fremstilles de to ovennævnte Blandinger, nemlig den i 1) omtalte Blanding af vaadt Korn med $\frac{1}{36}$ af dettes Rumfang tørt Korn, og den i 2) omtalte Blanding af tørt Korn med $\frac{1}{10}$ af dets Rumfang vaadt Korn. Hvormange Tdr. faas der af hver af de to Blandinger?

Med hensyn til eksamensformen kan man af nedenstående paragraf fra ordensbestemmelserne se, at det endnu ikke var moderne at have hjælpemidler, men at det på den anden side ikke var ukendt.

4. Eksaminanderne maa ikke medbringe Mapper og Papir eller andre Bøger end dem, som Opgavens Natur fordrer (f. Eks. Logaritmetavler). Til Religionsopgaven maa en Bibel eller et nyt Testamente benyttes; til Dispositionen Bibel eller Testamente og Salmebog. I disse Bøger maa ikke findes trykte Noter eller skrevne Bemærkninger, der kan være Hjælpemidler til Opgavens Besvarelse. Til Prøven i kvindelig Haandgøring maa C. Wests „Veiledning“ medtages. Blæk, Penne, Blyant, Kniv, Lineal og Bestik skal hver Eksaminand selv medbringe. Disse Sager maa ikke være indpakkede i Papir.

Ved Tegneprøven skal det paases, at Tegningen tegnes færdig paa det samme Papir, paa hvilket den paabegyndes; Overføring, Kalfering, paa andet Papir er ikke tilladt. Passer, Lineal el. lign. maa ikke benyttes. Tegnepapirets Størrelse bør være c. 32 cm × 42 cm.

Under Prøven maa Eksaminanderne under ingen Omstændigheder tale til hverandre eller laane noget som helst af hverandre.

Disse og flere andre eksamensopgaver har ligget blandt Frants Christensens papirer. Han var dimitteret 1912 og blev en lang årrække lærer i Østre Hjern. En af hans arvinger forærede en samling af papirer, bøger og billeder til seminariets lokalhistoriske og skolehistoriske samling.

Minutbiografier af seminariets nye lærerkræfter

Jørgen Albeck, født 20.6.1943, Hellerup sogn. Studentereksamen (klassisk sproglig) 1962. Studier (hovedfag dansk, bifag latin) ved Århus Universitet fra 1965. Årsvikar ved Vesthimmerlands Gymnasium (Års) 1968-69. Hovedfagseksamen 1972. Militærtjeneste (Holstebro) 1972-73. Ansat ved Nørre Nissum Seminarium august 1973. Underviser i dansk.

Carsten Løve Anderskov, født 27.3.1946 i Sønderborg. AFS-stipendiat i USA 1963-64; high school diploma fra Rapid City High School, South Dakota. Student fra Svendborg Statsgymnasium 1965. Efter aftjening af værnepligt stud. mag. i kultursociologi ved Københavns Universitet. Forskningsmedarbejder ved Kriminalistisk Institut og undervisningsassistent ved Kultursociologisk Institut under studierne. Fra 1. august 1973 ansat ved Nørre Nissum Seminarium med undervisning ved HF, samfundsfag.

Karen Anderskov, født 2.7.1946 i Svendborg. Student fra Svendborg Statsgymnasium 1965. Psykologisk embedseksamen (cand. psych.) fra Københavns Universitet 1972. Forårssemestret 1969 psykologpraktikant på Rigshospitalets børnepsykiatriske afdeling og somrene 1969 og 1970 psykologvikar på Viborg børnepsykiatriske afdeling. Ansat ved skolepsykologisk kontor i Helsingør skoleåret 1972-73. Fra 1. august 1973 ansat ved Nørre Nissum Seminarium med undervisning i psykologi og pædagogisk speciale.

Andreas Heide Boelsmand, født 24.9.1945 i Risskov. Studentereksamen fra Århus Statsgymnasium 1965. Værnepligt aftjent 1965-67. Hovedfagseksamen i engelsk 1973 fra Århus Universitet. Ansat 1973 ved Nørre Nissum Seminarium (engelsk).

Elisabeth Bundgård, født 5.8.1931 i Haderup. Datter af sognepræst A. Bundgård. Gift med lektor, cand. theol. Finn Brautz Mathiesen. Studentereksamen (mat.-nat.) Viborg Katedralskole 1950. Skoleembedseksamen (fransk-latin) København 1959. Ansat ved Metropolitanskolen 1959-61, Vesthimmerlands Gymnasium, Års, 1961-66, Mulernes Legatskole, Odense, 1966-69. Bifagseksamen i italiensk, Odense, 1973. Flere studieophold i Frankrig og Italien. Fra 1.8.1973 ansat ved Nørre Nissum Seminarium. Underviser i fransk og latin.

Anni Greta Hansen, født 12.11.1948. Studentereksamen fra Nykøbing Fl. Katedralskole i 1968. Au-pair i henholdsvis Genève og Paris 1968-69. Lærereksamen fra Nør-

re Nissum Seminarium 1973. Deltagelse i årskursus i geografi ved Danmarks Lærerhøjskole siden efteråret 1971. Fra 1.8.1973 ved Nørre Nissum HF kursus. Underviser i geografi.

Anne Birgitte Jensen, født 21.1.1951 i Sønderborg. Studentereksamen i 1970 fra Struer Statsgymnasium. Bifagseksamen i legemsøvelser fra Odense Universitet 1973. Underviser ved Nørre Nissum Seminarium og HF kursus i faget legemsøvelser.

Orla Schødt Jørgensen, født 19.5.1938. Lærereksamen Nørre Nissum 1960. Soldat. 1962 F-lærer ved Nørre Nissum Seminarium, senere også fysiklærer i seminarieklasserne. Fra 1969 ansat ved Gudum Kommuneskole. 1973 timer ved seminariet i undervisningslære.

Erich Krichau, født 26.10.1940 i Bedsted, Løgumkloster. Mellemskole- og realeksamen i Tinglev. Aftjent værnepligt i Viborg. Student 1967 fra Rønde kursus. Derefter tyskstudium ved Århus Universitet, hovedfagseksamen 1972. Efter en periode som vikar gennemgået praktisk-pædagogisk kursus ved Sønderborg Statsskole og HF kursus. Ansat ved Nørre Nissum Seminarium 1. august 1973. Underviser i tysk.

Bent Kvorning, født 21.6.1929 i Håstrup, Svendborg amt. Dim. Odense seminarium 1952. Gift med Anna Skindhøj Pedersen 1953. Ansat som lærer i: Hundborg, Vestre Skole i Struer, Gudum, Haldum-Hinnerup, Langhøjskolen. Tale-hørekonsulent i Ringkøbing amt 1969. Ansat som timelærer i stemmedannelse ved Nørre Nissum Seminarium fra august 1973.

Kursus: Læseklassekursus 1956. Provinsårskursus i dansk litteratur 1959. Grundkursus A 1967. Årskursus i specialpædagogik 1967-68.

Inge Madsen, født 9.1.1943. Dimitteret 1965 fra Skårup Seminarium. Folkeskolelærer på Møn 1965-1971. Fra 1971 ansat ved Gudum Kommuneskole. Fra august 1973 timer i formning i HF.

Jobs. Møller, født 1914. Uddannelse: lærereksamen 1935, studentereksamen 1940, løstgite studier (dansk) ved Københavns Universitet, studierejser i Norge og England (voksenundervisning), forskellige kurser på Danmarks Lærerhøjskole, University of Manchester, Oslo Universitet.

Jobs: højskolelærer, kommunelærer i København, højskolelærer, højskoleforstander, TB patient, forstander ved civilundervisningen, højskolelærer, seminarielektor i Tønder, nu Nørre Nissum.

Bøger: Absalons Dreng (1953), Jeg fandt forleden - (1958), Mine egne sange (1960), Erogrammatik (1968).

Hørespil: Jens Peter (udsendt 1951), Spillet om den kongelige seng (uds. 1958, 1959 og 1966, samt i Sverige og Finland), Orv, hvor er det skægt (uds. 1967 og 68, samt i Sverige).

Mogens Overgård Nielsen, født 11.2.1940 i Bedsted Thy. Student fra Thisted Gymnasium 1959. Cand. pharm. 1964. Ansat på Lemvig Apotek 1967. Biologisk fortsættelseskursus for farmaceuter 1973. Merkonom (organisation) 1973. Fra august 1973 kemitimer på Nørre Nissum Seminarium og HF.

Bjarne Søtoft, født 21.9.1943 i Ålborg. Student fra Aalborghus Statsgymnasium juni 1963. Cand.polyt fra Danmarks tekniske Højskole december 1971. Civil værnepligt aftjent ved Ballerup-Måløv kommunes observationsskole »Hvide Hus« i Fakse 1972-73. Pr. 1. august ansat ved Nørre Nissum Seminarium med undervisning i matematik.

Knud Sørensen, født 9.9.1946. Lærereksamen fra Ribe Statsseminarium 1970. Ansat ved Nørre Nissum Skole 1971. Timelærer ved Nørre Nissum Seminarium 1973. Underviser i formning.

Niels C. M. Tollestrup, født 19.10.1944 i Kolding. Matematisk student fra Århus Katedralskole 1963. Kandidat fra Danmarks tekniske Højskole (Polyteknisk Lærestalt) 1969 som civilingeniør med speciale i svagstrøm.

Tildelt den tekniske licentiatgrad ved Danmarks tekniske Højskole 1971 for afhandlingen »On process identification«. Ansat som adjunkt ved Servolaboratoriet, DtH, fra 1971. Lektor sammesteds fra 1973. Fra 1.8.1973 ansat ved Nørre Nissum Seminarium til undervisning i matematik.

Vil du gje meg handa ved månen skin,
 lauv du er -
 Under open himmel. Over open avgrunn.
 Som lauv er du og eg.
 Fort skjelvande, og fort borte.
 Kom -

Innbying

Tarjei Vesaas/Jørgen Sørensen

Vil du gje meg handa ved månen skin,
 lauv du er -
 Under open himmel. Over open avgrunn.

Som lauv
 er du og eg.
 Fort skjelvande,
 og fort borte.
 Kom -

Fra Tarjei Vesaas:
 Havet, Døden og Kjærligheten.

Vagn Gohr Lauritsen
matematik

Cecil W. Leblum
historie, samfundsfag

Inge Madsen
formning

Poul L. Madsen
formning

Jan Michel
pædagogisk speciale
pædagogik

Felix Michuo
idræt

Berge L. Mikkelsen
musik

Kaj Mogensen
Kristendomsundskul

John Møller
dansk, retorik

Rudolf Møller
kristendomsundskul

Georg Nielsen
dansk, formning

Jacob Hauge Nielsen
matematik

Erik Nielsen
retorik

M. Overgaard Nielsen
kemi

Thorkild A. Nielsen
biologi
pædagogisk speciale

Arred Pedersen
biologi
undervisningslære

Bent Pedersen
historie, idræt

Inge Pedersen
tysk, idræt

Jens Helliggaard P.
matematik

Poul Møller Petersen
samfundsfag

Søren Porup
inspektør, regning

Tage Ringgaard
musik

Stig Rosenstand
historie, samfundsfag
tysk

Ilse Schmidt
tysk

Poul Skovbakke
formning

Bjarne Søltoft
matematik

Jørgen Sørensen
musik

Kaj Kingo Sørensen
skrivning, av-kurser

Karen Sørensen
idræt

Knud Sørensen
formning

Aksel Tholand
musik

Niels Tollestrup
matematik

Vagn Vinther
idræt

Mogens Walther
geografi

Poul G. Weimelund
dansk

Sten Abrahams
dansk

S. E. Abrahamsen
biologi

Jørgen Aibeck
dansk

Johannes Albertsen
engelsk

H. J. Scheel Andersen
praktikleder, drama
undervisningslære

Orla Andersen
matematik
undervisningslære

Carsten L. Anderskov
samfundsfag

Karen Anderskov
psykologi
pædagogisk speciale

Daniel Bitch
kristendomskundskab
engelsk

Andreas Boelsmand
engelsk

Elisabeth Bundgaard
fransk, latin

A. Tangsig Christensen
dansk

H. Møl Christensen
psykologi
pædagogisk speciale

I. Tangsig Christensen
kristendomskundskab

Hans Colding
historie

Gunner Eriksen
engelsk

Henning Fogde
undervisningslære
pædagogisk speciale

Edvard Fosnmark
psykologi

Leo N. Fristed
studievejleder
psykologi

Per B. Fuglested
engelsk, psykologi

Anni Hansen
geografi

Elisabeth Hejbol
ernærings- og
husholdningslære

Carl Anke Høffind
dansk

Ejnar Høgel
rektor

Niels H. Ilsoe
fysik-kemi

Gitte Jensen
idræt

Edith Jensen
musik

Ellen Jensen
håndarbejde

Ellen Jensen-Gadegård
musik

Lis Jensen
håndarbejde

Lone Jensen
dansk

Orla S. Jørgensen
undervisningslære

Knus Kaas
historie, idræt

Alex J. Koch
fysik

Erich Krichau
fysik

Bent Kvorning
talepædagog

Spredte træk - 50 år gamle!

Af Steffen Steffensen (23)

Det var ikke alverden, seminariets elever for halvtreds år siden havde med sognets befolkning at gøre. – Jeg ved ikke, om det er anderledes nu. – Et af de steder, hvor en sådan omgang måtte kunne indledes, var de fælles samtalemøder i missionshuset; men det er mit indtryk, at seminaristerne ikke mødte frem i særlig stort tal. – En af de få gange, jeg sammen med en kammerat var med her, stod en gæv mand fra Korinth op og påstod, at de havde så meget »gøjle« for på seminariet, hvilket fik den aldrende sognepræst til at protestere. Han mente, at han kendte seminaristerne bedre end folk fra Korinth.

Men andre steder fra blev det påpeget, at folk i omegnen dog måtte kunne mærke, at de havde en stor flok »troende unge« i nabolaget, og derfor slog den tanke ned hist og her, at der burde tages et arbejde op, enten med søndagsskole, også i nabosognene, eller ved husbesøg. – Det var sket engang imellem, at seminarister enten enkeltvis eller to eller tre i følge satte sig på cyklerne og kørte ud mod et eller andet mål mellem kaffetid og spisetid om søndagen; men hvad ærinde de havde, anede kun de få.

Enkelte kammerater viste i tidens løb visse evner i retning af at »føre ordet«, men det var ikke så let at få begyndt på husbesøg. – Et husmandshjem blev en søndag eftermiddag forberedt på et besøg, da et par unge mænd nærmede sig stedet, men blev skuffet, da de unge mænd pludselig blev bange for et eller andet og igen forsvandt videre ud ad landevejen. – Det var nu bedst at have et bestemt ærinde, – og på den måde var altså søndagsskolen kommen i gang.

Vi var tre kammerater, der et eller andet sted fra var blevet tilskyndet til at »tage en gerning op« i et af nabosognene, og det var selvfølgelig meget spændende første gang at vove sig ud på en sådan færd. Det kneb os i hvert fald at få drejet af fra landevejen og fortsætte ad en vej, der førte op til en ensomt beliggende gård, – i stedet for at følge vejen lige ud; men man måtte jo gøre sig hård.

I forvejen var det nøje bestemt, hvordan arbejdet skulle fordeles mellem os, – hvem der for eksempel skulle »tage teksten«, og hvem der skulle for-tælle noget eller læse op. – At synge for kunne vi nok, mente vi.

Da vi gik gennem forstuen, så vi på køkkenbordet en stor kurv med æbler stå rede til uddeling, når det værste var overstået, og børnene igen var fri. – Dagligstuen var fyldt med børn, der sad på stole, på skamler eller nede på gulvet. – Og henne i bænkekrogen sad en herre med briller og fulgte interesseret med i, hvad der foregik. – Jeg havde bedt mig fritaget for at skulle »indlede med bøn«, som det hed. Jeg havde så svært ved i sådanne øjeblikke at finde ord, der passede; det havde de andre lettere ved, mente jeg. Derimod slap jeg ikke for at tale; efter et par sange begyndte jeg.

Børnene sad stille og lyttede opmærksomt; også værtsfolkene kom ind i stuen og hørte til, – ligeledes var den fremmede mand i bænkekrogen yderst opmærksom. – Da jeg var færdig, fik børnene deres æbler og forlod stuen, rimeligvis for at lege lidt ude, inden de igen begav sig på hjemvejen.

Familien havde nu dækket til kaffe i den anden stue, og først her blev vi præsenterede rigtigt for hinanden. – Nu erfarede jeg til min forfærdelse, at manden fra bænkekrogen var en af præsterne fra Lemvig, der altså ligesom tilfældigt var kommet til stede. – For resten var han også deres præst i sognet, hvor vi var.

Hvad der blev drøftet ved det kaffebord, mindes jeg ikke. – Jeg havde mer end nok at gøre med at tænke over, hvordan jeg var kommet fra min tale, og hvad præsten monstro havde siddet og tænkt om mig imens. – Dette blev da også samtaleemnet under hjemturen til seminariet; samtalen var ellers præget af en vis skadefryd fra kammeraternes side, fordi det var mig, der var blevet den »heldige«.

Men én ting lærte jeg den dag: Jeg havde følt mig anderledes godt tilpas, fordi det var i et privat hjem, sammenkomsten havde fundet sted. – Det var, som om ansvaret for det hele på en måde blev lagt over på vore skuldre i fællesskab, værftfolkens og mine! – Det ville have været anderledes, om jeg havde stået foran flokken for eksempel i missionshuset.

I forberedelsesklassen – altså før jeg selv kom til Nissum – havde der været en kammerat fra et kendt hjem i sognet. Dette havde ført med sig, at klassen havde stået i et næsten familiært forhold til den pågældende gårdmandsfamilie. Jeg følte mig på en måde lukket ude her, og dette satte også sit præg på det første år på seminariet.

Som et eksempel på, hvor lidt føling jeg det første år havde med kammeraternes lag, kan nævnes, at jeg drog hjem i efterårsferien uden at ane, at klasserne i fællesskab havde forberedt opførelsen af »Elverhøj« og virkelig opførte stykket i efterårsferien, hvad en hel serie fotografier siden vidnede om. – Denne opførelse ville jeg ellers gerne have overværet, da vi året efter i anledning af 200 årsdagen for Det kongelige Teaters oprettelse skulle opføre Molbecks »Ambrosius«.

En god øvelse i at »optræde« fik vi ellers ved at deltage i de daglige aftenandagter lige før sengetid; de foregik i tegnesalen på »Sparta« og blev altid ledet og holdt af seminaristerne, – udtaget efter en liste, hvortil man havde meldt sig frivillig. – Jeg holdt dog kun andagt en enkelt gang. – Morgen-

andagten i første frikvarter holdtes af seminariets lærere på skift, – og i andagtsalen.

Foruden »klassemøder«, der formede sig som bibeltimer for den enkelte klasse, der lededes af de fremmeligste af klassens elever, havde vi hvert år lige efter skriftlig eksamen omkring første maj en »skriftlig udflugt«, der gerne gik til Gudum krat eller Resen skov. Her nød vi godt af gårdmændene i sognet. – For de fleste af os var det en kær oplevelse igen at sidde på en fjedervogn og se et par velnærede jyske heste skråt ovenfra, snart i trav og snart i mere adstadig gang. – Selvfølgelig fik de brave kuske, – gårdmændene fra sognet, – et rungende hurra, før de igen kørte fra seminariebygningen, hvor man steg af og på, – og tilbage til deres hjem.

En ekstra oplevelse havde vi den første forsommer i Nørre Nissum (1921), da eleverne sammen med forstander og lærere foretog en firedages tur til det nylig genvundne land. – Vi var godt og vel 60 og sad i to åbne lastbiler med massivt gummi, – og i køligt majvejr!

Men sognet havde vi som før nævnt ingen særlig omgang med. – Den eneste gang, jeg skred over et hjemms tærskel, var, da en gård lidt nordvest for seminariet brændte, og jeg sammen med andre seminarister straks mødte og fik reddet en del af bohavet. – En kammerats forsøg på at redde stuens høje tromlekakkelovn faldt dog ikke så heldigt ud og kunne være sparet; sagen var, at stuehuset slet ikke brændte.

Hvordan avlen i Nørre Nissum sogn stod året rundt, lagde jeg ikke altid mærke til, og det kneb med at besvare fars spørgsmål om dette. – Og jeg færdedes så lidt i naturen, at jeg for eksempel ikke en eneste gang var »i dalene«, som en tur ved fjorden altid kaldtes. Af samme grund må jeg indrømme, at jeg heller ikke nogensinde badede i »Limfjordens vande«. – Da seminariets badeindretning ved gymnastiksalen blot kunne dryppe, måtte jeg nøjes med afvaskninger på mit værelse, – og så bade i Nissum fjord, når jeg var hjemme.

Nej, jeg havde slet ikke noget at vigte mig af og burde ikke trække på skulderen ad min far, fordi han ikke straks kunne fatte, hvad en logaritme var.

Vor før omtalte gæve korinthiske ven førte på en måde et vist tilsyn med os i vor fritid, hvorfor han ofte overværede legen på sportspladsen eller gymnastiksalen søndag eftermiddag, – uden at nogen tog ham det fortrydeligt op. – Tit stod han i et hjørne og så til; han følte vel, at han repræsenterede »samfundet«. – »Æ vild nørre, der skuld blyww nowwer skidt knæjtt a jer«, udbrød han til tider. – Han var vognmand og drev lidt kulhandel, men det var ikke så heldigt, da det en tid forlød, at han tog fem øre mere for skæppen end konkurrenten, der hørte til »de vantro«.

Som før nævnt var det mig en skuffelse, at jeg ikke fik set opførelsen af »Elverhøj«. – Jeg fik imidlertid, da julen nærmede sig, så meget at lave, at det var lige til stregen. – Ved denne tid blev der så meget at ordne og planlægge angående klassens egen fest og elevernes fælles julefest; flere gange

skrev jeg da også sange eller stykker, der skulle opføres. – At dette tog tid, var lærerne også klar over. Jeg husker således, at jeg i tiden før jul et år var oppe flere dage i træk i kristendomskundskab. – Da det var sket anden gang, havde jeg lugtet lunten og passede særlig på. – Det lykkedes da heller ikke at gøre mig »bet« en eneste gang af de vistnok seks gange, jeg fik »tjansen«.

Årgangen før os havde indført noget nyt ved elevfesten. – Det lykkedes dem at kopiere lærerne, så de alle kunne vises frem på scenen med deres ejendommeligheder. – Det kunne vi ikke nå op til; vi nøjedes med at fremdrage nogle af deres særheder og talemåder, vi i årets løb havde afluret dem.

Et par år før, på Frederiksborg Højskole, førte Anders Uhrskov en drabelig kamp for at komme alle de tæpper til livs, som enkelte elever førte med sig til at sidde på. – Her kunne der også være anledning til kritik for blodsødenhed, men her havde de fleste et tæppe. – Det skete tit, at læreren, når han kom, måtte efterlyse ejermanden til et tæppe eller to, der var anbragt på katederstolen. Det tog jo nogle rare minutter af timen. – En dag havde man lagt en hel bunke tæpper derop, da lærer Kirkegård skulle bruge stolen. Men i stedet for at spilde tid på aflevering satte han sig med et stort smil oveni hele stakken, idet han med strålende glæde udbrød: »I er endda gode ved mig!« – Og han blev siddende der timen til ende!

»Der er én, der har villet snyde mig i dag,« lød det i slutningen af en skrive-tid i første klasse, efter at vi alle 36 én for én havde været oppe ved pul-ten og vise hjemmeskrivning og få vores kritik. – Vi sad alle med en ejendommelig fornemmelse; vi var nemlig klar over, at lærer Kirkegård også vidste, hvem synderen var.

– Korinth havde sin egen øvrighed, hvis øverste myndighed var hos borgmesteren, assisteret af en betjent, skarpretteren! – Borgmesteren idømte straffe, som gerne straks blev eksekverede. – Buksevand var den hårdeste straf; den blev kun anvendt én gang i min tid. – Jeg var desværre fraværende, da det skete. – Derimod blev en kammerat, der gik og drev om og sjøvede med pigerne, flere dage efter optagelsesprøvens afslutning højtidelig dømt til at »males udi sit åsyn med tvende farver og derpå lades løs«. – Kunstmaler Hoppe udførte malingen med sort og brun skosvarte, mens betjenten og en medhjælper holdt ham. – Efter at have vasket sig nede ved bækken, rejste synderen, vistnok endda samme dag.

En aften var klassen indbudt til et samvær hos forstander Gjelstrup, der hen på aftenen læste uddrag af Charles Dickens' roman »Pickwick-Klubben«. Midt under det hele gik døren op, og vor brave ven fra Korinth viste sig sammen med en missionær, der skulle tale i missionshuset og nu ville hilse på forstanderen.

Hvad vi læste! – Spørgsmålet kom ret bestemt og krævede tydeligt nok et svar. – Jeg tror, vi alle sad og spekulerede på, hvordan forstanderen ville klare den. – Men »P. C.« var på sin post. – »Det er en bog, som Vilhelm Beck så tit slappede af ved, når han var lidt træt og udkørt«. – Det var, som om begge de ankomne uvilkårligt bukkede, da de hørte Vilhelm Becks navn. Det

måtte jo være noget med »Guds Ord«, når han brugte det. – Forstanderen gik ind i stuen med gæsterne, mens en af os overtog oplæsningen.

Fra praktiktimerne i Østre Skole hos lærer Sørensen og i Vestre hos lærer Møller, – henholdsvis kaldt »Storken« og »Paven«, – er der også minder. – Således husker jeg en kammerat, der en dag, lærer Kirkegård havde geografi-praktik i Østre, overhørte i en lektie og flere gange brugte udtrykket: »Det er skam godt«. – Da greb lærer Kirkegård ind og bemærkede: »Det gør jo ikke så meget, om De siger »skam«, men De må ikke gerne sige: »Søwren foe«!« Hvilket eleven gav ham ret i.

En anden kammerat gjorde lykke ved at afslutte kritikken af en præstation med at bemærke, at alle havde været opmærksomme. – Han sluttede af med en hentydning til, at »selv Jens var med!« – »Jens« var til daglig lærer Kirkegård, og vi tænkte straks på ham, som han sad der bag pulten, flegmatisk som han altid plejede. – Det var dog i virkeligheden en lille fyr nede i klassen, der var tale om.

Jeg havde det forholdsvis let i disse timer; jeg havde jo trådt mine børnesko de elleve måneder, jeg havde været lærer ved skolerne i Klegod og Nr. Lyngvig på Holmslands Klit.

Nu i år er det 54 år siden.

Bestyrelsesformænd

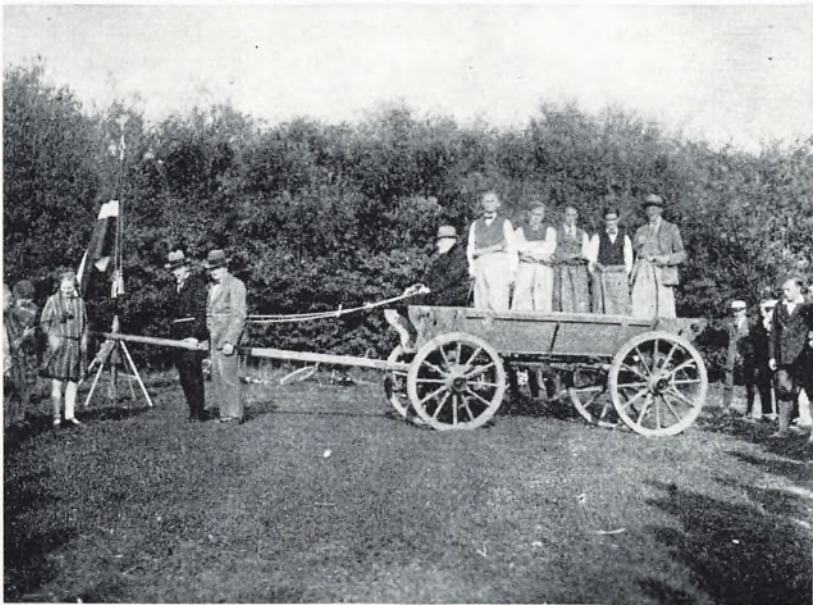
(jortsat)

Af forstander P. C. Gjelstrup

5. A. C. HOPPE

Fra 1929 findes et fornøjeligt billede, som denne artikel passende kan starte med. Eleverne, som de dengang hed, havde for at fejre Kong Christian den Tiendes fødselsdag 26. september arrangeret en række sportskampe på fodboldpladsen, og dagen forløb så fint, at den dannede skole, så Sportsdagen 26. september gennem en lang årrække blev en af seminariets bedste og fasteste traditioner.

Det pågældende billede viser en række af seminariets yngre lærerkræfter stående på en af den tids gængse arbejdsvogne, iført en mærkelig dragt: store sække, der når dem til op over livet; de skal nemlig til indbyrdes sækkevæddeløb. Forrest på vognen sidder en ældre herre; det er kusken, provst Th. Møller, som var bestyrelsens formand; han har tømmerne i hånd, og hestene er spændt for; den ene er undertegnede, den anden bestyrelsens næstformand, førstelærer A. C. Hoppe, Barslev på Thyholm. Provst Møller var skildret i

forrige årbog; lærer Hoppe blev hans afløser i formandsstolen og bliver derfor genstand for nærværende artikel. Han er altså i denne sammenhæng billedets hovedperson.

De foregående bestyrelsesformænd havde alle været gejstlige; og det havde været ganske naturligt, at Nr. Nissum seminariums kirkelige position på den måde blev markeret. Ligeså naturligt var det nu, at også seminariets sammenhæng med den danske folkeskole kom til udtryk, ikke mindst da man havde en i alle måder førsteklases repræsentant for den ved hånden. Det var den ene af de to »heste« på det førnævnte billede, lærer Hoppe. Hans mangeårige og nære kontakt med seminariet vil fremgå af følgende tørre tal:

1915: indvalgt i bestyrelsen

1919: indvalgt i forretningsudvalget

1926: valgt til næstformand. Og endelig som basis:

1902: dimitteret fra Nr. Nissum seminarium. Og som slutning:

1943: formand for bestyrelsen.

Hvad gemmer sig bag disse nøgne tal; hvad var det for en mand, der her trådte ind på seminariets scene? Herom får vi god besked, dels gennem lærer Hoppes egne meddelelser i seminariets publikationer, dels gennem en interessant »Slægtsbog«, han nåede at få udsendt inden sin død.

Ifølge slægtsbogen er Hoppernes stamfader en hollænder, der indvandrede på Christian IV's tid. Han havde to sønner; den ene blev viceadmiral og stamfader til en adelig linje, mens den anden blev ophav til en borgerlig linje, hvortil lærer Hoppe hørte; den bestod mest af præster, landmænd og lærere. Farfaderen købte i 1830'erne gården Lille Mølle i Hvornum ved Høbro; den gik videre til Hoppes far; her blev han selv født og voksede op. Det var en smuk plet med et rigt dyre- og fugleliv og med fiskeri i mølledammen. Der var altid travlhed og mange mennesker: avlskarle, møllerkarle og køretøjer med korn til maling. I hjemmet herskede gammeldags gudsfrygt med daglig husandagt; senere kom Indre Mission til sognet; gennem den oplevede forældrene en omvendelse. De var gode opdragere, der lærte deres børn tre vigtige ting: at lyde, at arbejde og at bede. Efter konfirmationen oplevede A. C. Hoppe som 16-årig en personlig afgørelse, der livet igennem bar ham og bandt ham til Kristus, og nu trængte spørgsmålet om hans fremtid sig på. Han ville »til bogen«, og da den akademiske vej syntes for lang, bestemte han sig med faderens billigelse for seminariet. Det skulle være Nr. Nissum, og det blev det.

De tre seminarieår fra optagelsen 1899 til dimissionen 1902 fik den største betydning for A. C. Hoppe. Han fremhæver især stifteren, Ad. L. Hansen, »en lille mand, men et stort menneske«, og den uselviske, fint kultiverede cand. Strøm, og om hele stedets ånd siger han: »Vi var ikke genstand for nogen pågående eller ensrettet påvirkning, men pastor Hansens motto *Bed og arbejd* var som en bekendelse, som ad skjulte veje virkede på os. En

mere levende og livsglad ungdom . . . tror jeg ikke noget dansk seminarium kan overtrumfe.«

I slutningen af seminarietiden faldt også hans forlovelse med Anne Nielsen. Hun stammede fra en hedebondegård i Vorbasse; faderen, forøvrigt en fætter til den kendte professor Peder Madsen, var en højt anset mand, langt forud for sine omgivelser i evner og kundskaber; især var han et stykke af en jurist. Nu var datteren sendt på Nr. Nissum højskole, som dengang var bygget sammen med seminariekomplekset. Det var derfor strengt forbudt seminarieeleverne at skæve til den side, hvor højskolepigerne gik, hvad jo var lettere sagt end gjort. A. C. Hoppe opdagede da også den unge pige, og hans hjerte blev som et gennemhullet sold, siger han. De var unge, han 20, hun kun 16, men forlovelsen blev åbenbart godtaget af begge forældrehjæmmene, og godt var det.

Efter Hoppes eksamen fulgte et vandreår. Han var bl. a. vinterlærer i Malt, hvor som bekendt Askov ligger. Det var i Schrøders, la Cours og Appels tid; af dem hørte han mange foredrag, og det fik stor betydning for ham. Han siger i slægtsbogen: »Som indremissionsmand er jeg taknemmelig for dette indslag af grundtvigsk åndsliv, som har beriget mit åndelige liv mere, end jeg dengang vidste«.

Vi er nu nået til 1903. Da kom Hoppe til Barslev skole på Thyholm, og det blev hans virkested og hjem gennem 40 år. Gennem livet indenfor disse to poler kom alle hans evner og hele hans fine karakter til den fuldeste udfoldelse, og ingen kunne træde indenfor i den lavloftede skole med dens hyggelige førstelærerhjem uden at få en stærk følelse af den harmoni og lykke, som her havde til huse.

I skolen var det Hoppes skræk at blive en tør, knirkende lærer; levende børn skulle have en levende lærer. Han mødte dem med godhed og fasthed, og de gav ham til gengæld deres hengivenhed og fortrolighed. I hjemmet mødte man ved Hoppes side den dygtige husmoder og gode opdrager af den opvoksende børneflokk. For gæsterne var hun den strålende værtinde, og hun var et begavet menneske, der levende fulgte med i sin mands virkekræds, efter som den udvidede sig.

Det var det, der efterhånden skete. Hans dygtighed og den voksende tillid, der omgav hans navn, bevirkede uundgåeligt, at han fik flere og flere opgaver i videre kredse lagt på sine skuldre. I Slægtsbogen nævner han dem på rad og række, og tallet på de bestyrelser etc., han stod som medlem af, løber op på ca. en snes. En del af dem er lokale; de kan ikke regnes op her; som et eksempel nævner jeg blot et af hans hjertebørn, Barslev sangforening, som han oprettede 1903 og ledede med ildhu de følgende 40 år – et vidnesbyrd om den trofasthed, der var hans særlige kendetegn. Blandt de mere omspændende ting på hans liste er Blå Kors, Kirkeligt Forbund, Den sønderjydske Grænseforening og Danmarks kristelige Sangforeninger. Og endelig Danmarks Lærerforening, som må have en særlig omtale.

Hoppe blev 1935 indvalgt i hovedbestyrelsen for lærerforeningen som

landsbylærernes repræsentant, et tillidshverv, som optog ham meget. På dette tidspunkt stod en ny lov om folkeskolen for døren; den kom 1937. Lærer Hoppes hovedinteresse her var at bevare folkeskolens kristelige karakter, specielt udtrykt i den kommende lovs formålsparagraf. Til held for Hoppes anskuelser blev undervisningsminister Borgbjerg, der havde formuleret en ret intetsigende formålsparagraf, i 1935 afløst af Jørgen Jørgensen; han gav formålsparagraffen en tydelig kristelig karakter, og således blev den vedtaget, med fuld støtte fra lærerforeningen, til stor glæde for A. C. Hoppe; ak, han skulle blot kunne se, hvor tiderne har vendt sig fra da til nu.

Jeg har på de foregående sider søgt at vise, hvad det var for en mand, der 1943 blev sat i seminariebestyrelsens formandsstol. Nu er tiden inde til at se nærmere på denne sag, der selvsagt også udgjorde et af punkterne på den lange liste over hans tillidshverv.

Det var ikke nogen ny mand, der 1943 afløste den ansete provst Th. Møller som bestyrelsens formand; det var en gammel prøvet ven, og hvad anseelse angår, stod han ikke tilbage for sin forgænger. Han var da også et par år tidligere blevet udnævnt til Ridder af Dbg., hvad der var vel fortjent og til megen glæde for ham. Fra alle sider blev der set hen til ham med forventning. For mig personlig var det en stor glæde at se hen til ham som formand; vi var af samme generation og følte os som nære venner.

Mange gange tidligere havde lærer Hoppe vist sit venskab overfor os på Nr. Nissum seminarium. Kom der vanskeligheder, hvad jo aldrig kan undgås, var han på pletten med sin opmuntring: gennem vanskelighederne formåede Gud at styre frem til ny velsignelse. Eller han kunne få den tanke at skaffe *bele* seminariet en indbydelse fra Indre Missions samfund i Hvidbjerg til at komme og aflægge et søndagsbesøg deroppe med gudstjeneste, besøg i hjemmene til middag og som slutning et samvær i missionshuset. Det var en glad skare, der drog ud, og endnu gladere den, der vendte hjem. Lad endnu en ting komme med. På en cykletur til Thy med et specialehold passerede vi Barslev skole. Vi var trætte og gjorde holdt, men traf ingen hjemme. Så gik vi ind og lejrede os med vore klemmer i haven, desværre lige under et af fru Hoppes blommetræer med dejlige modne frugter. Uden videre gjorde vi indhug på dem. Det blev naturligvis bekendt bagefter, men sådan kunne man altså gøre overfor lærer Hoppes uden nogen misforståelse. Så unge af sind var de!

Det var i anden halvdel af besættelsestiden, lærer Hoppe blev seminariets formand, og det var en i alle måder besværlig tid, bl. a. på grund af de stadige og skiftende tyske militærbelægninger, som selvsagt var meget ubehagelige for både elever, lærere og forstander. Da var det godt at kunne gå til lærer Hoppe; til ham kunne jeg altid tale frit ud om problemerne, finde fuld forståelse og blive opmuntret.

Endelig kom 5. maj 1945, og med den befrielsen. Her har jeg en ting at fortælle, som jeg med vilje har gemt til nu. Bestyrelsen for Danmarks Lærerforening havde besluttet at oprette et legat i anledning af befrielsen; det

skulle uddeles til en elev på et seminarium, men hvordan? Så foreslog lærer Hoppe, at uddelingen skulle gå på omgang mellem de seminarier, der havde haft faldne blandt deres elever. Tanken slog an og blev vedtaget. På den måde kom Nr. Nissum også med, idet en af vore gamle elever, Herman Boye (dim. 1935), var blevet stukket af en lærerkollega og henrettet af Gestapo.

Efter 5. maj skulle alle danske vente en glædestid. Det skulle også lærer Hoppe, og få havde fortjent det mere end han. Men det skulle gå anderledes. Et tordenslag var i vente for ham og hans kære. Allerede før han blev seminariets formand, havde der meldt sig en sukkersyge; det gik dog. Værre var det, at der blev noget i vejen med hans hals, så han måtte spare sin stemme og f. eks. opgive kirkesangen. En cancer på stemmebåndene konstateredes, en mindre operation fulgte, og så gik det igen en tid. I 1946 bestemte han sig for afsked; han ville så bygge hus i Hvidbjerg by og der sysle med udsendelsen af de to julebøger for børn, som han i en del år havde udgivet og haft megen glæde af. Sådant skulle det dog ikke blive. Kræftsygdommen tog til, og resultatet blev, at han skulle indlægges til operation på Finsen i august; her skulle strubehoved og stemmebånd fjernes, så han ikke mere ville kunne tale; dog trøstede lægerne ham med, at han kunne lære at tale på en ny måde. Operationen var meget svær, og endnu sværere blev det, da følgerne efterhånden gik op for ham. »Efterhånden gik det op for mig, hvilken ussel, elendig, lemlestet stakkel, jeg var blevet, stum, umælende som dyrene, ja, egentlig ringere, syntes jeg. Fuglene kan synge, hesten kan vrinske, hunden kan gø o.s.v., men jeg var som et anskudt dyr . . . der ikke engang kunne stønne«. Imidlertid blev han flyttet til Diakonissestiftelsen, og her stod over døren bibelordet: »Min nåde er dig nok«. Det viste sin bærekraft; nu fik han fred i sit sind. Den følgende tid blev svær, men han blev så rask, at han kunne komme hjem og færdes oppe. Han kunne også deltage i bestyrelsesmøder på seminariet, hvor hans meddelelsesmiddel blev korte ord og små sedler, hvorpå han skrev, hvad han ville sige. Det gik rigtig godt, og hans blotte tilstedeværelse var alle os andre en kilde til tryghed og glæde. Fristen blev dog ikke lang; i april 1949 drog han sit sidste suk, efterladende sine kære og alle os andre et manende minde om en mand af ædelt tankesæt, sjælden sjælsstyrke og oprigtig kristentro, der kunne bære igennem, både i solskin og under tordensky.

Fhv. førstelærer Karl Moisgaard og hustru in Memoriam

Af lektor Jobs. Hejbøl

Med kun godt tre måneders mellemrum har fhv. førstelærer Karl Moisgaard (født Moesgaard Kristensen) og hustru Thora Lund Moisgaard fulgt hinanden i døden. Nært knyttet til hinanden, som de var i livet, blev de det således også i døden. Begge er de under meget stor deltagelse fra nær og fjern blevet begravet på Gellerup kirkegård ved Herning.

To virksomme livsløb er dermed afsluttet, og for Karl Moisgaards vedkommende betegner det en tilbagevenden til hans hjemegn. Han er nemlig født i nabosognet Sunds som søn af grd. Kr. Moesgaard, Ilskov. Efter sin uddannelse på seminariet her, hvor han også lærte sin Thora at kende, og sin dimission i 1924, var han lærer forskellige steder: andenlærer i Aulum 1925-28, førstelærer i Fjølstervang 1928-40, i Nordby på Fanø 1940-48 og derefter førstelærer ved Nr. Nissum østre skole og praktiklærer ved seminariet 1948-62. Sine sidste år indtil pensionsalderen var han førstelærer i Lund skole ved Herning, hvilket altså var hans hjemegn. De tre sidste steder var han tillige kirkesanger.

Det er naturligt her særligt at omtale hans virke i Nr. Nissum. Dobbeltstillingen som både skoleleder og praktikleder var slet ikke så ligetil, som man kunne synes. Selv om de to sider udfylder og gensidig støtter hinanden, og selv om Moisgaard bestræbte sig for at øve ret og skel til alle sider, mente en del af forældrene nok, at han mere var seminariets end sognets mand, og det kunne nok skabe vanskeligheder. Alligevel vandt han en sikker position til begge sider. Det kan således nævnes, at han i perioder var medlem af skolekommission, menighedsråd, Indre Missions samfundsråd samt Lemvig-egnens lærerkreds, de to sidste steder som formand.

På seminariet mindes vi ham som den ihærdige, på en gang myndige og forstående praktiklærer, der bl. a. gennem stadige praktiklærerkursus søgte at forny sig, og som havde både elevens og praktikanterens tillid. Og kollegers kan jeg tilføje. Det viste sig bl. a., da sognets to skoler blev slået sammen til én. Samtlige lærere pegede da på Moisgaard som den kommende skoleleder. At brydninger i sognet forhindrede denne naturlige løsning, blev årsagen til, at Moisgaard fik sit sidste virke i Lund skole.

Med taknemmelighed mindes vi her lærer Moisgaard som kollega og ven.

Og fru Moisgaard som hans dygtige og trofaste støtte i gerningen. Og mange gamle elever landet over, der nu måske sidder som lærere i mere avancerede skolevæsenet, mindes nok alligevel med tak adskillige praktiktimer i den mere beskedne Østre Skole i Nr. Nisum, selv om hverken praktikundervisning eller metodikundervisning ved seminarierne dengang var så avanceret som i dag.

Æret være Thora og Karl Moisgaards minde.

Jeg fandt forleden

Af lektor Johs. Møller

Jeg fandt forleden en ø i havet.

Jeg var kørt fast. Det kender De vist godt, de fleste af Dem. I bekymringer og ærgrelser og jegvedikkehvad. Og en fornuftig læge undersøgte mig grundigt og sagde: Gå væk! Stik af! Tag hen et sted, hvor De kan være alene og gå lange ture og have det rart i en tre-fire uger. Så er De i orden igen.

Så var der en god ven, der sagde: Jamen, du kan da få mit sommerhus. Du må klare dig selv, – og det har du sågu godt af. Du skal slå græsplænen og klippe hækkene – og så må du også godt kløve noget brænde. Men gem et par rummeter til mig, til når jeg får mit store sammenbrud. Værsgo! Her er nøglen.

Sådan startede det.

Øen må have været beboet i tusinder af år. Her er små vige, de må have været velegnede til at give småskibe ly. Skovene, som var engang, har nok vrimlet med vildt. Nu er øen skovløs, har kun små nye plantager, men navnene er her. De dukker op i endelserne -tved og -ris. Og her er mange helligsteder: Helligkilde, Helligsø, Helnæs, Vibjerg. Her har magterne holdt til.

Og på bakkerne rager højene op, gravhøjene, rejst ved den alfare vej, som frænde gjorde det efter frænde.

Religioner kan skifte, men helligsteder bliver. På Vibjerget, hvor nu kirken ligger, har der nok engang været et hedensk vi. Det har jeg i alt fald bestemt mig til at tro.

Hvidemose kaldes nu mosen dernede mod øst, men det må være en simpel geodætisk stavfejl. Der er ingen kæruld til at retfærdiggøre navnet. Det må være den viede mose, hvor der måske gemmes offergaver fra fjerne tider.

Og her sidder så et sølle overtræt og forjaget og nedgjort bymenneske i et lånt sommerhus og skal forsøge at leve op til det landskab, der ligger udbredt for hans øjne, fra han slår dem op om morgenen, til han dødtræt af hækklipning og brændekløvning og lange traveture falder i søvn på sengekanten, medens det endnu er lyst.

Vanskeligt! vanskeligt!

Da jeg i går var færdig med mit dagværk – og jeg sætter mig hver dag et storværk for: hækken mod nord, den ene græsplæne, hækken mod syd, den anden græsplæne – og kampen mod mælkebøtterne – plus naturligvis mad-

lavning og opvask, samt nu og da den lange vandring til »byen« ved havnen for at købe ind og få rygsækken fyldt – da jeg altså i går var færdig med mit dagværk, besluttede jeg at gå til øens højeste punkt, der ligger et par kilometer herfra.

Øverst oppe er der fladt, og der, netop der, ligger to store gravhøje. Maren Patter hedder de. Det fortalte en gammel fisker, jeg talte med på vejen.

Og hvem kan vel lade være at drømme om denne Maren, denne jættekvinde.

Da jeg møjsommeligt var klavret op på den sydligste af patterne, hvilket landskab! – Mod øst sænkede det sig en smule, hævede sig så i en smuk bue som en sund og stærk bug, sænkede sig i et kratbevokset skød, og derfra strakte sig to langeligt rundede lår ud i fjorden. Isen har arbejdet med fantasi, og folket har evnet at tolke dens formninger. – Hvem der end har skændet os dette land, Krist eller Odin, de har været gavmilde.

Jeg traskede hjem med blikket fyldt af vide syner og drømte uigengivelige ting om den vældige Maren.

Jeg har også gået langs mosens rand. Jeg har prøvet at gå ud i den. Den er bundløs, siges der – selvfølgelig. Men jeg er nær ved at tro det. Blot et par spring ud på en tue. Gynger man på den, gynger det fjernt ude igen. Her står jeg og bevæger jorden – selv om jeg ikke har et fast punkt, men kun en gyngende mosetue. Jo, her er kræfterne levende endnu.

Nu har jeg været her i fjorten dage, slidt som et bæst, men nået såre lidt sammenlignet med, hvad en professionel havemand ville have nået i langt roligere tempo. Men jeg har da nået at få lidt farve og megen søvn, at få i alt fald nogen ro i sindet. Det er slet ikke så dårligt, taget i betragtning hvor sløj jeg egentlig var, da jeg kom.

Mit ur har jeg lagt i en skuffe, og det er gået i stå. Jeg gætter mig til tiden efter solens stilling og fjerne rutebådes bevægelser.

Og egnen begynder at åbne sig for mig.

Forleden besluttede jeg mig til at opsøge den hellige kilde og se, om den eksisterede endnu eller var forsvundet i tidernes løb.

Vejen snor sig ned ad én bakke og op ad en anden, og et sted er der et hul i stengærdet, en gammel sti, nu næsten tilgroet, men dog til at sanse.

Hvem tager egentlig vare på, at disse gamle stier ikke bliver pløjet op og jævnet med jordsmonnet?

Er der en lov om det? Eller er det bondens, den boendes, respekt for gammel vedtægt? – »Hvor så man skøtter egen arv, at alle ser på næstens tarv og ingen retten bøjer«, – og ingen stien pløjer?

Det var ved at være tussmørke, og i ly af et lille krat skimtede jeg en slags hytte – eller måske snarere resterne af en sammensunken lade, en eller anden form for bygning i hvert fald.

Derfra faldt terrænet mod nord, og dernede måtte kilden være.

Jeg gik mod lavningen.

Goddaw, sagde en stemme.

Goddaw, sagde jeg.

Hwa er do for en klør? (Jeg ved godt, jeg ikke kan tale jysk, men jeg kan heller ikke lade være at forsøge.)

Jeg bekendte – lidt skamfuld – at jeg bare var en, der havde lånt huset deroppe i bakken for et stykke tid. Og samtidig så jeg undersøgende på den, der havde råbt mig an. Nu var det næsten mørkt. Men jeg kunne dog se en gammelagtig mand, klædt i en mørk, stor overfrakke, for stor til ham. Han holdt den sammen om livet med et reb.

Jeg ved ikke, hvorfor jeg på en eller anden mærkelig måde følte mig skyldig overfor denne mand – som havde han ret til at være her og jeg ikke. – Og hvad var jeg for en klør? Jeg bekendte, at jeg – øh – arbejdede på et kontor.

Hwa?

Jeg sagde det samme – med lidt andre ord.

Do er sån en slags skriver?

Ja.

Det har altid været skik, at de, der ikke duede til nyttigt arbejde, de blev holdt til bogen. Overlevede de skolen, ku de jo nok gøre lidt nytte endda.

Synspunktet var nyt for mig. Jeg fandt det vanskeligt at kommentere.

Hwa hedder så do?

Jeg sagde det.

Æ hedder Peter Munk.

Jeg så på hans solbrændte skaldepande med den grå hårkrans og tænkte, at navnet passede godt.

Hu gammel er do?

Jeg er lidt ked af, at jeg har passeret de halvtreds, så det trøstede mig, at han havde anslået mig til fyrre.

Det er, fordi do itt bestiller nøj, sagde han, te do ser så ung ud. Ja, æ ved jo nok te det er åndeligt arbejde, men en bliver ligodt mer krumbøjet af æ jordbrug.

Jeg turde ikke benægte det.

Vil do til kilden? spurgte han pludselig.

Jae, det var jo det, jeg var kommet for. Det var mit egentlige ærinde.

Men han blev siddende.

Æ kan itt by dig ind, æ har boet her alene i mange oer.

Jeg slog mig ned på bænken ved siden af ham. Intet i denne verden havde hast mere.

Og hvad er så *dine* synder?

Synder? – ordet slap mig ud af munden, så overrasket blev jeg.

Ja, det kan ske, at din sygdom er en prøvelse fra Herren.

Men det er nu nok snarere, fordi du har syndet.

Jeg måbede, men kom så til at tænke på, at befolkningen her på øen var kendt som stærke missionsfolk, og så måtte man vel før eller senere være beredt på at møde et spørgsmål som dette. Jeg så op.

Manden var helt alvorlig. Han var meget gammel, ældre end jeg først havde troet, rynket og furet, men nogle af furerne var smilerynker. Jeg kunne godt lide ansigtet. – Han sad rolig og opmærksom og så på mig og ventede åbenbart svar på sit direkte spørgsmål: Og hvad er så *dine* synder?

Der foer noget igennem min hjerne om hor, drik, dobbel og anden militær skæmt. Men så let var det jo ikke.

Havde det været sådan håndfaste synder, så havde det hele jo nok været lettere. Synder? – Hvad var mine synder?

Så sagde han, jævnt og ligetil, som om det var noget ganske naturligt at tale om: Ja, for do må først bekende dine synder, og så skal æ tilsige dig dine synders nådige forladelse, og så kan vi gå til kilden, og du kan drikke og blive rask.

Ja, selvfølgelig. Sådan måtte det være. Hvordan ellers? Det virkede helt overbevisende. Men hvad i himlens navn skulle jeg svare? – Synder? – jeg havde aldrig set min tilstand på den måde, havde betragtet den som en sygdom, en overanstrengelse. Men synd? – og dog, jo, min synd var travlhed, jag, og deraf følgende mangel på sans for proportioner. De små ting groede store for mig. De store ting, der virkelig betød noget, blev skjult af de irriterende småtterier.

Var det måske ikke netop min synd, og var det ikke den, jeg straffedes for ved mangel på søvn, febrilsk uro, rastløshed? – Men hvordan forklare det for denne gamle fredfyldte bonde eller lægprædikant, hvad han nu var.

Jeg så op.

Hans blik var lige mildt og roligt, og så var der jo også de smilerynker ved øjnene. Dem måtte jeg se i funktion. Jeg kunne lige så godt komme frit frem med det samme.

Min synd er hovmod, sagde en stemme. Det var min. Forbavsende.

Det er en grim synd, sagde han.

Jeg har foragtet mit medmenneske, troet for lidt på min næste – og villet gøre alting bedre end han, sagde min stemme videre.

Du skal ikke foragte din næste. Men de ting, du kan gøre bedre end han, skal du gøre bedre, sagde han. Har du mere at bekende?

Hvad skulle jeg svare? – Stemmen, som var min, havde jo talt. Alt det andet var småpillerier, for megen røg, for megen drik, for mange tabletter. Det hørte jo alt sammen med til det, stemmen havde svaret på mine vegne. Var der grund til at gå mere i detaljer.

Du har også troet for lidt på Gud og for meget på dig selv, sagde han.

Nåja, set fra hans synspunkt – og var jeg ikke lige ved at dele det – var det vel en meget god formulering.

Ja, sagde jeg, det er min synd.

Når du selv kan se det, sagde han, så kommer du over det, og så kan æ godt tilsige dig alle dine synders nådige forladelse. Kom så. Nu går vi til kilden.

Så gik vi sammen.

Vi nåede dalbunden og kilden, et yndigt lille væld, hvor klart, koldt vand sprudlede op fra bunden.

Nu må du godt drikke, sagde han.

Jeg drak.

Så bliver du rask – hvis du da tror.

Jeg tænkte på min dyspepsia nervosa og mine myoser og troede så stærkt, jeg kunne.

Det er mange blevet, føjede han til. Do kan tro, her har ligget krykker og stokke, de har kastet fra sig, nær te de blev raske. –

Så stod han lidt i tanker.

Det er jo kuns et bette væld at se til her. Men det fylder hele mølledammen derovre.

Jeg så over mod en stor dam lidt borte.

Min tid er snart omme, fortsatte han.

Jeg mumlede noget, som man jo gør.

De nye tider er ikke noget for mig. Men så længe æ lever, skal æ vogte vældet her. Det har æ lovet Vorherre og den hellige jomfru.

Hvad siger man til sligt?

Pludselig kom min historiske interesse op i mig.

Tror De ikke, kilden er ældre?

Hwa?

Jeg mener, tror De ikke, den har været helligsted lige fra hedensk tid, at den er ældre end . . . end . . .

End Vorherre? – Er do ret klog?

Jeg vidste intet at sige. Der var måske for langt imellem os. Jeg drak endnu engang. Så gik vi tilbage mod hans hus.

Do skal bare komme, så tit du vil, osse om æ ikke er her, sagde han, for kilden skal være til velsignelse.

De må sige, hvad De vil. Men det er et factum, at jeg følte mig raskere den aften, end jeg længe havde gjort. Og jeg tabte ikke vejret op ad den lange bakke til huset.

Nogen tid senere var jeg oppe for at se kirken. En mand, der ikke godt kunne være andet end den lokale præst, kom ind, og vi faldt i snak. Han fortalte godt og gerne om kirkens historie – og sognets med, da han mærkede, jeg var interesseret. Vi kom også ind på helligsteder, skove, moser og kilder.

I samtalens løb sagde jeg: Hvem er egentlig Peter Munk? Det er morsomt, De nævner ham, sagde præsten. Ham er der ikke mange, der har hørt om. Men han er rigtig nok. I den katolske tid havde han en slags opsyn med helligkilden dernede. Klosteret heroppe i Volderslev blev jo plyndret og mункene jaget ud. Men Peter var der ingen, der tænkte på at gøre fortræd. Han var lægbroder. De store glemte ham simpelthen, og de små holdt af ham. Efter reformationen blev han boende ved kilden, ugenert af folket, og de

blev jo ved at valfarte til den i lange tider. Han skal have været over 80, da han døde. Nogle siger endda over 100. Men det er jo altså godt 400 år siden.

– Folk siger for resten på egnen, at han går igen dernede.

Jeg tror, min mund stod åben et stykke tid.

I alt fald lukkede jeg den med et smæk, pludselig, og holdt den lukket.

Jeg tog afsked med den venlige præst – og så gik jeg målbevidst ned mod kilden.

Det var tusmørke, da jeg nåede den.

Huset – eller bygningen – eller ruinen, hvad jeg nu skal kalde den, stod der ganske rigtigt.

Dør fandtes ikke, men jeg bankede på karmen. Ingen svarede, og jeg gik ind.

Der lå noget hø på lergulvet. Det var presset sammen, som om et menneske havde sovet der for nylig. – Det kunne også have været et dyr. Men der var ingen hjemme.

Jeg gik til kilden.

Der var heller ingen. Jeg drak af den – uden snak og formaliteter – og følte mig mere troende end sidste gang.

Og jeg gik friskere hjemad.

— — —

Siden har jeg været der mange gange. Men jeg har aldrig truffet noget menneske dernede.

Og i græsset ser jeg kun de spor, jeg selv har trådt.

Et 40 års jubilæum

Af pastor G. Peters-Lehm

Det sidste dimittendhold under den ældgamle seminarielov forlod Nr. Nissum Seminarium den 8. juli 1933.

Holdet bestod af ialt 29 mænd og kvinder, og det var det første dimittendhold fra Nr. Nissum, der havde et forholdsvis stort antal kvindelige lærere, nemlig 8 af de 29. – Tidligere var 2–3 kvindelige det almindelige.

40 år efter – lørdag den 7. juli – stævnedes mange af holdet imod Hellevad i Sønderjylland for at fejre jubilæet. Det samlede antal dimittender blev 15 af 20 mulige, idet 8 af holdet ikke lever mere og en enkelt for længst er faldet fra og ikke er lærer mere.

Lørdag aften benyttedes til gensynssamvær i Hellevad nye præstegård, og da vejret var det smukkeste, man kunne ønske sig, blev indledningen løfterig for jubilæets videre forløb.

Søndag oprandt med strålende sol og varme, og det var festligt at mødes i kirken til højmesse gudstjeneste om formiddagen. Altergangen samlede dem på en særligt mange, og fællesskabet blev subliment mellem os alle.

Efter en god frokost blev der dekoreret siesta, og dekoret blev fulgt af de fleste. Det skete på lejrskolen (den gamle præstegård), hvor vi også overnattede.

Efter opvågningskaffen øgede vi konditallet ved at aflægge et besøg i lægeboligens botaniske have med de mange eksotiske træer og buske, og derefter var det tid til klæde om til gallamiddagen.

En halv time før middagen skulle begynde, musicerede det stedlige brandværens store orkester i haven. Vi nød de sidste toner af koncerten til et festligt glas champagne, før vi fandt vore pladser ved bordet.

Her indfandt forstander P. C. Gjelstrup og søster sig til vor store overraskelse og glæde. Vi var nu 30 deltagere ialt, og nationalsangen lød fuldtone som for 40 år siden, og Nissumånden var levende og nærværende hos alle.

Middagens lækre specialiteter vederfaredes al retfærdighed – ind imellem afbrudt af Ebbesen Vestergaards på samme tid meget vittige og dybt alvorlige festtale.

Efter desserten måtte vi gøre en pause på ca. 60 minutter, idet der i forbindelse med jubilæet var arrangeret en vokal- og instrumentalkoncert i kirken. Koncerten var offentlig, og en af gæsterne betegnede den som den smukkeste og fineste, der endnu havde fundet sted i Hellevad kirke, hvor der forøvrigt ikke sjældent indbydes til lignende oplevelser.

Efter koncerten fortsattes ved festbordet, og nu tog forstander Gjelstrup ordet og talte til os, som han har gjort ved en række af vore tidligere samvær. Med vitalitet og vid talte vor gamle forstander, så vi både glædedes og forundredes.

Forstander Gjelstrup betegnede den helt gamle seminarielov som en lov, der slet ikke var så dårlig at uddanne lærere efter. Den havde måske endda tilmed visse fortrin frem for nyere og senere tilkomne love!

Efter endnu nogle timers samvær afsluttedes aftenen af jubilæets vært, Lehm, som nu er præst i Hellevad.

Næste morgen måtte nogle få stykker desværre sige farvel, medens »hovedstyrken« entrede en stor, moderne bus for at køre mod syd til Bad Sezeberg i Holsten. – Her blev vi modtaget på den meget anerkendte billedskærer Otto Flatts nye smukke udstillingshal. Kunstnerens plejefader, hr. Burmeister gennemgik hele den omfattende udstilling, medens vi senere hilste på Otto Flatt selv.

Vi benyttede også lejligheden til at aflægge et besøg i gipsbjergets underjordiske gange under byen (de er ialt 2200 meter lange, og der findes stadig flere nye).

Derefter sattes kursen mod Gremsmühlen-Malente, hvorfra vi sejlede en vidunderlig smuk tur på de 5 søer til Plöhn.

Her besteg vi bussen for at køre tilbage til Hellevad. Da vi kom tilbage, ventede en herlig middag på lejrskolen, og da klokken var blevet mange, var appetitten stor. De sidste »præstetanker« blev nydt til sidste dråbe. – Endnu en kop kaffe i præstegården, og 40 års jubilæet var afsluttet.

Hvis der skal knyttes nogen kommentar til dette dimittendhold, skal det være følgende: Holdet har været præget af en fællesskabsfølelse, der bl. a. har givet sig udslag i, at vi har kunnet mødes hvert femte år lige siden dimissionen. For hver gang vi har mistet en af vore kammerater, er vi ligesom rykket tættere sammen.

Det har også givet sig udtryk i, at vandrebogen fortsætter sin gang landet rundt, og at de afdødes nærmeste helt er optaget i kredsen, og de glædede os da også med at deltage i vort 40 års jubilæum.

Nissum-stævner i Himmerland

Et interview med en lærer fra Himmerland

Hvad er egentlig Nissum-stævner i Himmerland for noget?

Det er årlige stævner for lærere, som er dimitteret fra Nr. Nissum sem., og som er bosat i Himmerland eller nærmest liggende byer, f. eks. Randers, Viborg og Aalborg.

Hvor bliver disse stævner afholdt?

På skolerne rundt om i området. På hvert års stævne bliver vi som regel inviteret af nogle af deltagerne til at komme hos dem næste år, sådan at det kommer til at gå på skift.

Hvor lang tid varer stævnet?

Det er lidt forskelligt, men de fleste gange har vi mødet til eftermiddagskaffe og er blevet til aftensmad, som vi ofte selv medbringer.

Hvor mange kommer?

Også dette er lidt forskelligt, men de sidste år har det ligget omkring de 50. *Hvordan får I kontakt med nye Nissum-lærere, som flytter til Himmerland?*

Vi har en adressebog, som vi hvert år forsøger at få ført à jour ved at bede »de gamle« indsende navne og adresser på dem, som de ved er flyttet hertil.

Hvordan er kontakten til selve seminariet?

Meget, meget god, idet vi hvert år har besøg af lærere fra seminariet, som dels holder et eller andet fagligt foredrag og dels giver os en dugfrisk rapport om seminariets situation, hvilket ofte har været det, som har været lyttet mest spændt til – ikke mindst i de år, hvor seminariet kæmpede for sin eksistens. Jeg kunne måske tilføje, at når vi gerne vil have mere end én lærer på besøg, er det bl. a. af hensyn til, at alle deltagerne gerne skulle kende mindst den ene personligt fra sin seminaritid, og vi er jo en broget flok – i hvert fald rent aldersmæssigt. – Jeg vil i øvrigt gerne her benytte lejligheden til at give udtryk for en meget stor TAK til seminariets lærerstab for den uhyre store velvilje, vi altid har mødt, når vi har bedt dem komme.

Hvornår begyndte disse stævner?

De startede i 1951 i Grynderup. Initiativtagere var lærer Søgaard, Guldager, lærer Madsen, Grønnerup, og lærer R. B. Sørensen, St. Binderup, som en år-række var stævnekoordinator.

Vil du fortælle lidt om de sidste stævner, I har haft?

Ja, meget gerne. – Vi var i år – den 22. september – i Viborg, hvor indby-

derne var Jenny og H. E. Nielsen (49), Volborg og Sv. E. Jessen (50 og 49), Louise og T. Baun-Christensen (56), Erna og Arne Sigaard (60) samt den nuværende koordinator af Nissum-stævnerne, Chr. Østerby (49). – Som særlig indbudte deltog hr. og fru rektor Høgel.

Vi mødtes kl. 14,30 ved domkirken for at starte med en byvandring under ledelse af lokalhistorikeren H. Spanggård Petersen – en meget interessant spadseretur i det gamle Viborg, navnlig den del, som turister ikke normalt ser. Og jeg må sige, at selv for en, som er født og opvokset mindre end 20 km fra Viborg, rummede denne tur mange spændende overraskelser.

Kl. 15,45 samledes vi til kaffe på Viborg amts skolecenter, hvor H. E. Nielsen gav en kort orientering om amtsrådets undervisnings- og kulturforvaltning og skolecentrets funktioner.

(Det kan i parentes bemærkes, at såvel H. E. Nielsen som A. Sigaard og T. Baun-Christensen har deres arbejde på skolecentret, så de var på »hjemmebane«.)

Efter en rundvisning samledes vi til spising – dejlig mad lavet af de *indbydende* damer, som på trods af, at deres mænd havde brugt det meste af budgettet til administration af stævnet, formåede at fremtrylle en fin, fin middag.

Dagens sidste – og nok vægtigste – punkt var en paneldiskussion med emnet: Hvordan er det at uddanne og blive uddannet til lærer på Nr. Nissum Seminarium 1973?

I panelet sad lærerstuderende Hanne Tang, Åse Rahbeck og Karsten Søholm samt sem.adjunkt Jan Michel og lektor H. Møl Christensen.

Diskussionen havde sit udspring i et spørgsmål om lærer/levholdninger i forhold til seminariets status som privat seminarium med udgangspunkt i Indre Mission og i forhold til den indsats, det kræver at uddanne sig til lærer og forberede sig til en erhvervsmæssig tilværelse for og blandt børn og unge. Det vil føre for vidt her at forsøge at referere blot nogenlunde fyldestgørende, hvad der blev sagt af de forskellige. Kun dette: Diskussionen om emnet affødte en lang række spørgsmål og kommentarer fra tilhørerne – både m. h. t. den nuværende læreruddannelseslov og dens +’er og ÷’er og m. h. t. det, som vist blev kaldt »ånden« på Nr. Nissum Seminarium i dag. – Vi fik et meget kraftigt indtryk af stærkt divergerende opfattelser hos de lærerstuderende, hvad selve uddannelsen angår, men endnu kraftigere, hvad livssyn angår.

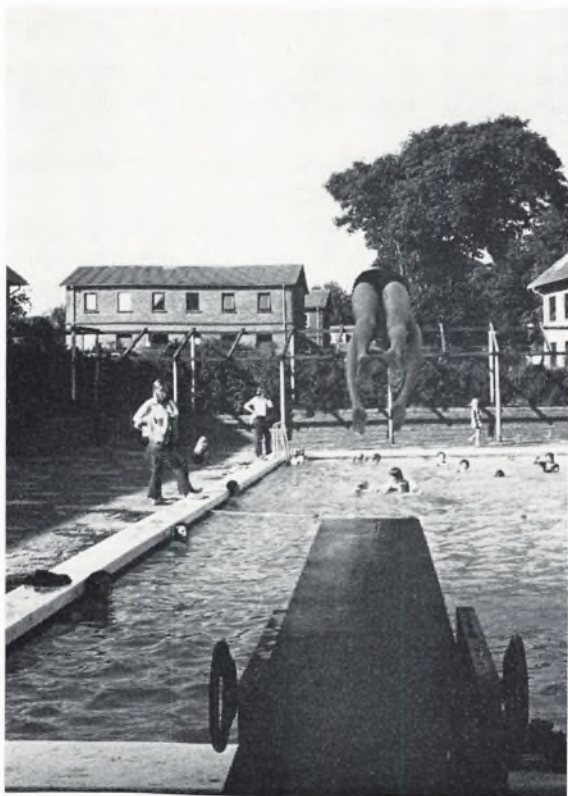
Der blev i diskussionen rørt ved ting, som alle vi, som hørte derpå, ikke så snart bliver færdige med, og vi må give rektor Høgel ret, når han sagde, at man må forstå, at Nr. Nissum Seminariums situation er afhængig af den kristne kirkes situation i det danske folk. Hvis kirken står stærkt, står også det kristne livssyn på seminariet stærkt – og omvendt.

Stævnet sluttede med en kort andagt ved rektor Høgel, og vi kunne tage hjem fra et Nissum-stævne, som arrangørerne og de, som i øvrigt medvirkede, fortjener megen ros for.

Må det til slut være mig tilladt at udtrykke det ønske, at Nissum-stævnerne, som jeg her har prøvet at give et billede af, vil kunne fortsætte i mange år frem i tiden. Der er da heller intet, som i øjeblikket tyder på det modsatte – og vi i Himmerland vil gerne hermed lade ideen gå videre, hvis man andre steder i landet skulle kunne tænke sig at arrangere noget lignende. Tak for spørgsmålene – og tak, fordi jeg fik lejlighed til at svare.

Som interviewer: *Christian Bach (62)*

Som svarer: *Iversen (62)*

De lærerstuderende har ordet

Nr. Nissum er vågnet!

Horst-Werner J. Knüppel, formand for DSR (De Studerende Raad)

En gammel nissumit, som mødte op netop nu, ville ikke finde ydre forandringer, som ville være særlig bemærkelsesværdige, set i relation til sidste år. Og dog er der sket en forandring, Nr. Nissum er vågnet!!!

Ser man på en udtalelse fra årbogen i 1971: »Hvad LL og DSR opnåede, og hvad I gamle nissumitter har kæmpet for, er smidt ud af vinduet (for en tid?)«, må man sige, det var godt, den parentetiske bemærkning var husket.

Det vigtigste, der nok er sket i den forløbne tid, er, at det atter er lykkedes DSR at komme på benene og på dette tidspunkt allerede har fungeret i halvandet år. Den senere tids udvikling har vist os, at flere studerende viser større interesse og velvilje, hvad angår rådsarbejde. Vi må håbe, at udviklingen fortsætter i positiv retning, så flere og flere får lyst til at deltage aktivt i arbejdet omkring deres eget studium. Organisatorisk består rådet af en repræsentant fra hver klasse, hvilket vil sige, at rådet kunne bestå af 25 studerende. Dette års DSR består imidlertid af 22 studerende, da det har vist sig at være svært at få 4. årgang engageret i rådsarbejdet. Rådet som sådan er relativt stort, og af den grund benyttes årgangsmøder til spørgsmål, som kun vedrører en enkelt årgang.

Ser man på valgene til DSR i de enkelte klasser, er det desværre stadig sådan, at for mange bare er puttet ind og derfor ikke altid viser den fornødne interesse for arbejdet. Andre problemer, som bevirker, at DSR endnu ikke kører effektivt nok, er for det første en til tider svigtende kommunikation fra rådet til den enkelte studerende, og for det andet, at man blandt de studerende stadig, til trods for de positive tendenser, har det store tavse flertal at slås med. Sidstnævnte giver sig udslag i mødeprocenterne på DSF og diskussions- eller debattimerne afholdt af DSR. Det tavse flertal må forsvinde ved, at hver studerende får vished om, at han/hun har betydning, at han/hun er med til at tage beslutninger, og at hans/hendes mening bliver hørt og tæller med. Enhver studerende må få et medansvar for studium og seminaerliv. Lad os ikke falde hen; vi må bort fra, at enhver er sig selv nok.

Et af den sidste tids mest diskuterede emner er det af Lærerstuderendes Landsråd (LL) fremsatte forslag om »En ny og tidssvarende læreruddannelse«. Dette forslag, som blev vedtaget i foråret på LL's repræsentantskabs-

møde, med Nr. Nissum som det eneste seminarium der forkastede forslaget, har bragt os sammen for at diskutere og indtage en fælles holdning. LL's forslag, som først i november måned udkom i en pjece med titlen: En ny og tidsvarende læreruddannelse«, tager bl. a. sigte på følgende:

- a) ingen adgangsbegrænsning til seminarierne
- b) afskaffelse af eksamen
- c) praktikkens form indrettes efter behovsprincippet
- d) afskaffelse af kristendomskundskab, som afløses af filosofi
- e) samordning af de pædagogiske specialer
- f) ændring af styrelsesloven, så fællesudvalget bliver indstillende myndighed i spørgsmål om såvel ansættelse af lærere som udnævnelse af rektor
- g) fælles basisuddannelse (det første studieår) og fælles afslutning af alle pædagogiske uddannelser – m. m.

Debatten om LL's forslag, som indtil dato har vist vores fælles negative holdning (her ses LL's ny læreruddannelse under et) overfor de synspunkter, LL giver udtryk for, ser jeg som et tegn på, at vi i fremtiden må samarbejde omkring de problemer, som er forbundet med revisionen af læreruddannelsen 75.

Vi må altså holde sammen og være vågne for i fællesskab at løse vore fælles problemer, som kan opstå under uddannelsen, så vi kan medvirke til, at Nr. Nissum Seminarium fortsat må være et godt sted at samles om.

»For er vi spejdere eller ej...«

Bent Oddershede, tropsleder

Selv om det efterhånden er blevet almindeligt accepteret, at arbejde med børn og unge – såvel i ungdomsklubber som sports- og gymnastikforeninger – kun udføres mod en god betaling, er denne ordning dog ikke blevet godtaget af alle. Det skridt, der i 69-70 blev taget fra KFUM-spejdernes hovedbestyrelse til omformning af det »hårde og barske spejderliv«, har ikke fået den modtagelse, som fremtidsudvalget den gang under indflydelse af fritidsloven ventede. Det mente jo, at spejdernes prøver og arbejdsformer skulle ændres på en sådan måde, at man rent faktisk fik en uniformeret ungdomsklub. At denne tanke ikke har fået sin fulde udbredelse, skyldes forskellige faktorer. Allerede da fremtidsudvalgets betænkning udkom, havde man de fleste steder omformet arbejdet sådan, at de formodede strenge prøvekrav kun eksisterede på papiret; idet der i virkeligheden blev optaget drenge, som man vidste kunne skabe disciplinære problemer, hvis kravene skulle opfyldes til punkt og prikke. Spejderbevægelsen består ikke længere af dygtige, veludannede elitetropper. Det er blevet stedet, hvor man sætter kammeratskab, forståelse og hygge højere end den krigeriske konkurrencementalitet.

Især på landet viser det sig ofte at være meget vanskeligt at udnytte de muligheder, som fritidsloven har åbnet. De små grupper har ikke mulighed for at samle så mange spejdere, at de kan opfylde kravet om antal deltagere til de forskellige interessegrupper, man kan oprette. Rent lokalt er vi afstået fra tilskud i forbindelse med oprettelse af interessegrupper. Det er inden for Nordhardernes division blevet vedtaget, at vi skal acceptere et blok-tilskud fra kommunen, således at der gives et fast årligt beløb pr. spejder.

I Nr. Nissum trop fungerer spejderarbejdet tilfredsstillende for øjeblikket. Vi har det fortrin frem for så mange, at vi kan tage førere fra seminariet og HF. I foråret har vi været på en del ture, da vi skulle træne vore fødder til deltagelse i Hærvejsmarchen. På nogle af turene har vi været sammen med K-spejdere dels fra Nr. Nissum og dels fra Struer. Men da KFUM og K-spejderne endnu ikke har samarbejde på øverste plan og derfor heller ikke et fælles arbejdsområde, har turene ikke alene været succes. Vi mener dog, at det giver udbytte, da vi jo lærer hinanden forskellige ting (derudover skaber det også lidt motivation hos drengene, når der er piger med). Medlemsmæssigt er spejdere nede i en dal, da vi kun er 12 drenge og 4 førere. Dette bliver dog efterhånden forbedret, fordi vi har en meget stor flok, hvorfra der skal overflyttes 6 ulve efter jul. D. v. s. vi får dem dog ikke i troppen før efter sommerferien, da vi har besluttet at forsøge os med en juniortrop – et medlem fra flok til trop, hvor de store ulve får en blød overgang fra ulvearbejdet til spejderarbejdet. Vi har også oprettet en roverklan, hvor alle over 17 år kan deltage. På denne måde håber vi, at der kan opbygges et interesseområde for de drenge, der ellers ville melde sig ud af troppen, når de bliver 15–16 år.

Med spejderhilsen
Bent Oddershede,
tropsleder,
Nr. Nissum trop

Seminariets KFUM og K

Henrik Kristensen, formand

Den mest iøjnefaldende begivenhed indenfor det kristne ungdomsarbejde på seminariet i det forløbne år var, at der blev stiftet et K.F.S. arbejde. Det var resultatet af et års uenighed i KFUM og K's bestyrelse om bibelsyn, og bibeltimer og foredragsholdere. Min vurdering af situationen i dag er, at det var bedst som det gik. Medlemmerne kommer til møder hos hinanden i så vid udstrækning, som man nu har tid.

I årets løb synes jeg, at vi har haft en mængde gode bibeltimer og foredrag.

Tilslutningen har ligget mellem 40 og 70, og det kan jo ikke siges at være særligt strålende på en skole med 800 elever. For at få en bredere kreds af studerende med har vi nedsat et udvalg, der skal gennemtænke hele KFUM og K's struktur, mål og arbejdsformer. Dette arbejde håber vi på i det lange løb vil give resultater. En ting, som vi er skuffede over, er, at lærerne i så ringe grad slutter op om vore arrangementer. Ganske vist har de meget at lave, men mon ikke de bare en gang imellem kunne få tid til at vise sig. Men stort set har det været et tilfredsstillende år, og i tillid til at der fortsat må kunne udføres et stykke kristeligt arbejde på seminariet, har vi planlagt et indholdsrigt forårsprogram.

KFS på Nr. Nissum seminarium

Finn Spelling Østergaard

Med efterårssemestrets start i år er KFS (Kristeligt Forbund for Studerende og Skoleungdom) en realitet på seminariet.

Hvad er KFS så, og hvorfor startede KFS, når der på seminariet i forvejen både findes spejderklubber og en KFUM og K forening?

KFS's grundlag: KFS bygger sit arbejde på: 1) de bibelske skrifter som Guds inspirerede, fuldt troværdige og urokkelige ord og eneste kilde og norm for kristen tro, lære og liv. 2) den danske folkekirkes evangelisk-lutherske bekendelse som sand forpligtende tolkning af de bibelske skrifter.

KFS's formål: KFS vil blandt studerende og skoleungdom: 1) forkynde evangeliet til personlig tro på Jesus Kristus. 2) styrke det kristne fællesskab. 3) kalde til et liv i tjeneste for Jesus Kristus som Frelser og Herre.

I et års tid forsøgte en gruppe, som på den ene eller anden måde kendte KFS andre steder fra (gymnasier, HF-kurser m. m.), at arbejde i KFUM og K på seminariet.

Gruppen erfarede hurtigt, at den havde målet fælles med KFUM og K: at kammeraterne på sem. må komme til personlig tro på Jesus Kristus, og at det kristne fællesskab må styrkes. Men m. h. t. midlerne og grundlaget for det hele stod det anderledes til. Under valg af programindhold og talere viste der sig principielle forskelle i spørgsmål som: Bibelens autoritet, talervalg og hvilke aktiviteter der kan være i overensstemmelse med formålet. Derfor besluttede M og K's bestyrelse i april i år, at de, der kun kunne arbejde på et grundlag som ovenstående, kunne trække sig tilbage og starte KFS.

Dette var baggrunden for, at KFS kunne invitere til sit første møde den 5. september med stud. theol. Poul Langagergård, Århus, som taler. Poul havde to emner: »Kristus-Liv« og »Hvad er, hvad vil KFS, og hvordan?« Under det første emne tog han sit udgangspunkt i at vi i vores daglige til-

værelse mødes med en masse tilbud (biler, madvarer o. m. a.). Vi er vant til at se os for, før vi køber (hvad er en bil uden motor?). På samme måde er det med religionerne og kristendommen, f. eks. tilbyder Guru Maharaj Ji-fred, hvile, lys og kundskab, mens Jesus Kristus påstår, at han er livet.

For mennesket er synd og død et par uomgængelige fakta, men ved at undersøge kristendommen (v. hj. a. Biblen) opdager man, at Jesus Kristus viser rigtigheden af sin påstand, om at han er livet ved at lade sig slå ihjel og opstå til liv igen. Således har menneskets tilværelse (synd og død) kun et alternativ: Kristus-Liv.

Siden det første møde har der været møde ca. hver 14. dag. Blandt talerne kan nævnes KFS's formand, sognepræst Fl. Frøkjær-Jensen, Fur, stud. theol. Asger Højlund, Århus, og bibelskolelærer, cand. theol. N. O. Rasmussen, Hillerød. Emner bl. a. »Vor klippe vi slippe umuligt«, »Hvad lever du for?« og »De to sønner – fortabte?«

Ved semestrets start var der i forvejen én bedegruppe på seminariet, men nu blev der basis for tre. Grupperne samles hver uge.

Bibelkredsene er det lykkedes at bevare. På værelserne samles i de 5 bibelkredse M og K'ere og KFS'ere til fælles bibelstudie og samtale. Man anvender et studie hæfte af A. Kronborg-Christensen over Johannesevangeliet.

Det er mit indtryk, at selv om KFUM og K blev splittet, har det alligevel givet en inspirerende arbejdsro for begge parter.

Musik & ungdom

Leif Damgaard Jensen (IV, 3)

Lemvig-egnens Musik & Ungdom eksisterer i sæsonen 1973-74 på 4. år. Musik & Ungdom har straks fra starten vist sig at være i stand til at dække en stor del af egnens behov for levende musik.

Vores lokal-forening hører med 13 andre lokal-foreninger ind under en landsdækkende organisation, der formidler levende musik til landets unge under meget favorable vilkår. Musik & Ungdom har søsterorganisationer i adskillige andre europæiske lande, – disses fællestitel er »Jeunesses Musicales«.

Musik & Ungdom's centralorgan sender hvert år med økonomisk støtte fra bl. a. Kulturministeriet mindst 5 koncerter rundt i landet, – og disse koncerter er gratis for lokalforeningerne – forudsat at der ydes et kommunalt tilskud af en fornuftig størrelse til den enkelte lokalforening. Dette er en nyordning fra og med i år.

Den kommunale støtte samt entréindtægten bruger lokalforeningerne til annoncering, post, leje af lokale, transport m. v. Alle pengene kan dog langt-

fra bruges på disse udgifter, – derfor må lokalforeningen ty til den fornuf-tige pengeanbringelse: ekstrakonserter.

I sæsonen 1973-74 bliver der ud over de 5 landsdækkende koncerter for Lemvigegnens Musik & Ungdom tale om mindst 4-5 ekstrakonserter!

Sæsonens faste koncerter:

Den danske Fløjtetrio (Michaela Sambleben) (3.10.73)

Mo-i-ra-na (beat) (24.10.73)

Svend Asmussen & Thigpen-kvartetten (28.11.73)

Hr. T. och hans spelmän (13.3.74)

Berliner Ensemble für alte Musik (3.4.74)

Sæsonens ekstrakonserter:

Herning Stads Trio (12.9.73)

Holstebro Amatør Symfonikere (formodentlig december)

Theis Nygårds Jazzband (formodentlig januar)

Margot Pinter (20.2.74)

Evt. en april/maj-koncert

Forøvrigt har foreningen ydet 25 medlemmer økonomisk støtte til udgif-terne ved rejse til og fra Horsens, hvor der 2.11.73 afholdtes en ekstrakoncert med »The Dubliners« – så Lemvig-egnens Musik & Ungdom lever i bedste velgående og ser en dynamisk – og harmonisk – fremtid i møde.

Færingeforeningen i Nr. Nisum

Gudmund Mortensen (III, 3) og *Julius Guttesen* (III, 5)

Da det har vist sig at være en ret stor omvæltning for en færing at komme til Danmark fra det – til en vis grad – beskyttede samfund på Færøerne, besluttede færingerne i Nørre Nisum for 2 år siden at danne en forening.

Foreningens formål er at mindske de vanskeligheder, der opstår ved dette store miljøskifte.

Ved at holde færøske aviser bevarer vi kontakten med Færøerne og har mulighed for at sætte os ind i de ting, der foregår deroppe.

Vi forsøger så vidt muligt at holde et arrangement hver 14. dag. Disse består både af almindelige hyggeaftener, færøsdansaftener, fester og weekendture.

Vi prøver ikke at optræde som en lille nationalistisk gruppe, der lukker sig inde i sig selv. Ved sidste skoleårs majfest viste vi færødans – og forsøgte at lære den videre.

Højdepunktet i foreningens virksomhed var en fest, vi holdt for færingers i Vestjylland. Denne fest indeholdt færøsk sang, dans, maleriudstilling, opførelse af et færøsk teaterstykke. Der deltog 33 færingers (foruden de 10, der går på sem. og HF) bosiddende forskellige steder i Vestjylland. Disse var alle godt tilfreds med at møde andre færingers, og vi regner med at kunne gentage festen de kommende år.

Vi er glade for, at foreningen synes at have haft en vis virkning, idet vi mener at kunne spore en bedring i færingers trivsel her på stedet.

Nr. Nissum filmklub

Af Bent Liholm

»Filmklubbens formål er at fremme forståelsen af filmens kulturelle og kunstneriske værdi. Dens opgave er med dette formål for øje at forevise film repræsenterende forskellige nationer, perioder og genrer, og at organisere en oplysende virksomhed omkring disse værker«, hedder det i vedtægterne for »Sammenslutningen af Danske Filmklubber«.

Hvis man til sammenligning tager lov nr. 236 af 7. juni 1972 (Lov om film og biografer), vil man her erfare, at der ikke er anført kvalitetskriterier for biografdrift. En biograf ejer står faktisk helt fri i valget af de film, han vil vise, bortset fra den pression der af og til tilstræbes fra udlejerside. Det kan være meget sundt at sammenstille disse to, idet det afslører, at biografdrift hovedsageligt er et spørgsmål om levebrød og penge, mens filmklubvirksomhed er et spørgsmål om fremme af kulturen i almindelighed og filmkunsten og oplysning heromkring i særdeleshed. Det skal derfor være på sin plads at præcisere, at filmklubvirksomhed *ikke* er et spørgsmål om direkte at fremme de medmenneskelige relationer som sådan, at folk skal hygge sig, hvor det er publikum der er i centrum og filmen en ydre aktiviserende omstændighed, men filmen der er centrum, det er den, vi vil samle folk om. At effekten af en film kan være at folk måske samles bagefter og snakker om den, er så en helt anden sag, der slet ikke er uvæsentlig.

I vore periodeplaner (repertoireplaner) lægger vi i vort filmvalg vægt på det historiske, det genremæssige og det nationale aspekt. Det historiske forvalter vi i kraft af at vise film dækkende perioden 1930 til i dag. Når grænsen er sat ved 1930, skal det ikke udtrykke, at vi ikke er klar over filmens eksistens før dette år, men 1930 udtrykker året for overgangen fra stumfilm til tonefilm. Problematikken omkring forevisning af seriøse stumfilm udtrykker spørgsmålet om kompromis/ikke kompromis mellem idealet (formålsparagraffen) og publikumsønsker, og her har det vist sig umuligt at trække tilstrækkeligt publikum til disse tidlige film. Det genremæssige forvalter vi

via i hver sæson at vise film fra de fire brede genrer: westerns, kriminalfilm, krigsfilm og lystspil (evt. farcer). Det nationalitetsmæssige er nok det aspekt, vi lægger mest vægt på ved at vise såvel amerikanske som engelske, vesteuropæiske, østeuropæiske, russiske og japanske film.

Hvis man udelukkende skulle køre på publikumsønsker, ville det imidlertid føre til, efter mit skøn, at vi udelukkende kom til at vise nyere amerikanske film, og det ville næppe være heldigt og ej heller gennemførligt. Udbuddet af film i 16 mm (smalfilmsformat) er indskrænket til omtrent 600 titler, så . . .

Da der er udbredte fordomme mod østeuropæiske og østasiatiske film, har vi gjort det at placere de »populære« film og de amerikanske film i begyndelsen af sæsonen og de mindre »populære« emner senere, i det lønlige håb også at få folk til at se sidstnævnte, og problemet melder sig atter her igen: Kommer folk for at opleve den faktiske film, der vises, eller kommer man udelukkende for at more sig og slå et par timer ihjel? Formålsparagraffen kræver endvidere: ». . . at organisere en oplysende virksomhed omkring disse værker«. Det der her er tænkt på er en »indledning« til filmene. Dette lever vi op til ved til hver sæson at udarbejde et såkaldt programblad. Dette indeholder såvel dokumentation om, hvem der rent faktisk har lavet filmene og medvirker i dem, som det indeholder en række analyser af filmene. Disse analyser er lånt fra eksisterende danske filmtidsskrifter.

Har filmklubben seminariereløvs? Film har i hvert fald seminariereløvs, når man tager i betragtning, hvor udbredt dette visuelle medium er, især i kraft af TV, og når man endvidere tager i betragtning, hvordan mediet rent faktisk anvendes og ikke anvendes i skolerne. Film kan bruges på to måder i folkeskolen, dels som fagligt supplement i undervisningen, og dels i det rent faktiske fag »filmkundskab«, der vinder mere og mere udbredelse. Men det er nok det første, vi i filmklubben skal satse på. Mangel på viden her fører ofte til groteske eksempler, idet mange lærere ikke formår at sondre mellem films fortællenniveau og børns mulige perceptionsniveau. Det er her vort håb gennem forevisning af en række forskelligartede film og formidle oplysning herom, at skabe en forståelse for og kendskab til film i al almindelighed og få publikum til at indtage en kritisk holdning til dette medium.

De HF-studerende har ordet

En slags mening om HF

Det er ikke nemt at gå i HF. Det har det sandsynligvis aldrig været, men som årene går, bliver det sværere og sværere. Jeg har nu gået her på Nr. Nissum seminariums HF kursus i tre måneder, og jeg har endnu ikke forvundet chok'et over at erfare, at klassekvotienten i år er på 28. At håbe på at man kan samle 28 mennesker med vidt forskellige indstillinger til hvad, hvordan og hvor meget, der skal laves, er simpelt hen vanvid. Der vil altid være nogen, som kommer lige fra en anden skoleform, og der vil være andre, som ikke har været på skolebænken i mange år. De første vil naturligvis finde en del af undervisningen let, måske endda uinteressant, og vil let komme til at distrahere den anden gruppe, som for at komme ind på sporet må være på mærkerne hele tiden. Det er groft at måtte indrømme, men man går faktisk og ser hen til at nogle af ens kammerater skal bukke under for presset, så der kan blive færre i klassen. Den enes død, den andens brød! Ak ja, den kære spareplan har gjort pæne unge mennesker til skadefro egoister. Dette vil næppe ændre sig, før der nås en mere menneskevenlig klassekvotient. Men rent bortset fra disse ubehageligheder er det skam dejligt at komme i skole igen efter seks år i det »pulveriserende«.

Steen Andersen (1. HF a)

Revision af HF-bekendtgørelse

Af Anders Andersen (2. HF)

De foreløbige resultater af HF-revisionen:

<i>Fællesfag:</i>					<i>Det for tiden værende timetal</i>			
	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>
Dansk	3	3	4	4	3	3	3	5
Religion	0	0	3	3	0	2	3	0
Historie	3	3	3	3	3	3	3	3

<i>Fællesfag:</i>	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
Biologi	3	2	0	0	3	2	0	0
Geografi	3	2	0	0	0	0	2	3
Matematik	5	5	0	0	3	2	3	3
Engelsk	4	3	4	4	3	3	3	3
Tysk	3	3	0	0	4	3	0	0
Samfundsfag	2	2	0	0	2	2	0	0
Musik/formning	2	2	0	0	2	2	0	0
Idræt	2	2	0	0	2	2	0	0
	30	27	14	14	27	26	17	17

<i>Tilvalgsfag:</i>	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
Biologi	0	0	4	4	0	0	4	4
Matematik	0	0	6	6	3	2	2	3
Engelsk	0	1	3	3	0	2	5	4
Tysk	0	0	5	5	0	0	3	3
Samfundsfag	0	0	3	3	0	0	2	3
Musik	0	0	3	3	0	0	3	4
Instrumental undv.	0	0	1	1				
Formning	0	0	4	4	0	0	4	3
Idræt	0	0	4	4	0	0	4	3
3. Frem. sprog	0	3	4	4	3	2	3	3
Fysik	0	3	6	5	0	2	5	5
Kemi	0	0	5	5	0	3	4	0
Psykologi	0	0	3	3	0	2	2	0

1. frem. spr.
2. frem. spr.

Dansk får flyttet en time fra 4. sem. til 3. sem. Det må siges at være uheldigt, da der som regel er tidnød op til eksamen.

I religion, kemi og psykologi går man væk fra juleeksamen. Det vil uden tvivl medføre et øget eksamenspres i 4. sem.

Geografi flyttes til 1. og 2. sem. Det medfører, at eksamenspresset ikke bliver så stort i 4. sem.

Matematik er blevet kraftigt revideret, således at alle læser faget sammen i 1. og 2. sem. Det kan have en hæmmende virkning på dem, som vil læse faget som tilvalg.

Engelsk bliver fast 1. fremmedsprog, og *tysk* bliver fast 2. fremmedsprog.

3. fremmedsprog har samme timeantal som før, men timerne koncentrerer i 2., 3. og 4. sem.

I musik skilles instrumentalundervisning ud som et selvstændigt fag.

Til slut må bemærkes, at der ikke er sket nogen forskydninger mellem antallet af tilvals- og fællesfagtimer.

Specialerne løsrives fra fagkarakteren, det åbner mulighed for tværfaglige specialer, samt for at arbejde videre med 3. sem. specialet i 4. sem. specialet.

Det regionale samarbejde

Af Anders Andersen (2. HF)

På LAK's (Landsforeningen af kursusstuderende) 11. kongres på Blågårds seminarium i København blev der taget initiativ til et regionalt samarbejde. Regionen består af flg. kurser: Skive, Holstebro, Herning, Struer og Nørre Nissum. Der kan eventuelt senere blive tale om Thisted og Morsø.

Vi blev enige om at mødes den 29. oktober i Nr. Nissum.

Her blev behandlet en foreløbig struktur. Man opstillede et regionalforretningsudvalg med flg. besætning:

En formand, hvis opgave er at fortælle offentligheden om vores fælles holdning. En næstformand, der er fast kandidat til LAK's forretningsudvalg i København. En kasserer, der på baggrund af de forskellige HF-råds kasser administrerer regionens midler. En 2-3 redaktører, der skal redigere en evt. regionsavis.

På emnerne: boligområdet, studiefinansiering, uddannelse og det organisatoriske vil der være en, som har det pågældende område som sit specielle område.

Meningen med det regionale forretningsudvalg er, at det skal træde sammen et stykke tid før der bliver afholdt kongres, bestyrelseskomitémøde eller lignende møder, for at synspunkterne kan blive koordinerede, så vi kan optræde med en fælles holdning og dermed have en større indflydelse. Iøvrigt må det regionale forretningsudvalg have til opgave at øge samarbejdet mellem kurserne, eventuelt kan man planlægge diverse arrangementer på regionalt plan.

Linjegeografi-fagdidaktik

Af lektor Mogens Walther

Egentlig burde jeg ikke skrive disse linjer, da der for nyligt er udkommet en lærebog af professor O. Biilmann om geografiundervisningen. Alligevel drister jeg mig til at fremkomme med enkelte betragtninger af lokal karakter.

Med den nye læreruddannelseslov skulle linjefaglærerne pludseligt undervise i en ny disciplin – fagdidaktik. Tidligere havde man langs hen ad vejen givet de studerende »staldfiduser« og andre gode råd, samt drøftet om det, vi lavede på seminariet havde relevans til børnene i folkeskolen eller til børnenes lærere. Hvem satsede vi på?

Man kom derfor i et svært dilemma, da nye bøger kastedes på markedet, nye termer opstod, og vore studerende begyndte at tale med »fremmede tunger«. Et nyt sprog havde invaderet undervisningen. Lod man en tung tinsten begrunde, hvorfor Malayas tinmalmproduktion foregik i flodlejerne eller gik nogle jordnødder rundt i klassen, brugte man en inaktiv fremtrædelsesform. Viste man et lysbillede, var man ikonisk, og kortet repræsenterede symbolisme i undervisningen. Linjelærerne drog på kurser – både faglige og pædagogiske – og begyndte lidt efter lidt at hale ind på den nye lovs første hold studerende, som var vel indoktrinerede fra timerne i PP-fagene. Og på lærerværelset hørtes samtaler, som kun indviede kunne forstå.

Det var vanskeligt for faglæreren at vælge »den rette kurs«. Skulle man bygge undervisningen op efter induktive eller deduktive principper? Som eksempel fra et ret højt niveau – planlægning af en delsekvens over et helt linjeforløb – kan ekskursionerne nævnes. Skulle man på deduktiv vis i forvejen gøre de studerende opmærksom på, at den første ekskursion var strengt lærerstyret, den næste nok lærerstyret men med enkeltopgaver udleveret til deltagerne, medens den sidste helt ville være de studerendes egen sag? Eller skulle man blot køre ekskursionerne – efter ovennævnte recept – og først til sidst drøfte de enkelte ekskursioners opbygning og dermed hele rækkens fagligt-didaktiske mønster? I førstnævnte tilfælde ville alle være tilfredse. Linjelæreren havde ydet sin fagdidaktik, og den studerende havde fået, hvad han havde krav på. Der ville være orden og system i tingene. Men ville det være i overensstemmelse med moderne undervisningsprincipper? Ville det ikke – for de studerende – være af større værdi efter 3. ekskursion selv at finde frem til deres forskelligartethed og sætte denne i relation til en fremadskridende undervisning? Herom kan alle naturligvis være uenige. (I parentes bemærket

kan grundet tidsnød kun en del af undervisningen blive induktiv.) I ovenstående eksempel er ikke tænkt på den evaluering af hver ekskursion, der udføres bagefter og evt. under denne vedrørende ekskursionens temaer, deres relevans til folkeskolen/læreruddannelsen og de rent praktiske forhold.

Foruden ved planlægningen af en længere undervisningssekvens puttes fagdidaktik ind i den daglige undervisningstime fra tid til anden. Et eksempel herpå fra en undervisningssituation kan belyse dette. Vi havde gennemgået diverse vestfynske kommuners befolkningsvækst ud fra antal fødsler, dødsfald, til- og fraflytninger i en serie 5-årsperioder. Ganske naturligt indkorporeredes de bloomske niveauer. Definitioner af de anvendte udtryk (viden) og det konkrete eksempel Pårup by (forståelse) og afbildning som grafer (anvendelse) gav os de laveste niveauer, hvor vi jo nødigt skulle blive stående. Graferne sammenlignedes (analyseniveau), hvorefter de forskellige kommuner kunne grupperes og generelle træk fremdrages (syntese). Nu kunne vi på kvalificeret grundlag udtale os om den forventede fremtidige udvikling af kommuner her og andetsteds i Danmark og andre europæiske lande. Vi havde vovet os op på et vurderingsniveau, hvilket er det højeste bloomske niveau. Ved at drage andre parametre ind, måtte vurderingerne modificeres lidt. Resultatet af vor undersøgelse var ikke vanskelig at acceptere, men af og til bliver de dragne konklusioner og deraf følgende vurderinger noget afvigende fra de beslutninger, der er foretaget af politisk vej, og så går diskussionen livligt.

Diskussioner med de studerende om målsætning med delmål, emnevalg og metode falder godt i hak med tidens demokratiseringstendenser. Tidligere kunne man nøjes med at følge de forhåndenværende lærebøger i geografi for seminariet/folkeskolen. Da havde lærerbogsforfatterne sat sig grundigt ind i love og bekendtgørelser vedrørende undervisningen, så fulgte man bogen, var man dækket ind. Undervisningen blev da ret statisk; se f. eks. på antallet af udgaver/oplag de gode gamle geografibøger kom i.

I dag præges undervisningen af manglen på relevante lærebøger. Dog er de begyndt at dukke op på dansk og svensk – ofte oversat fra engelsk til svensk, da svenskerne gør mere ud af faget, end vi gør! Lærebøger på dansk er nødvendige for at få et større publikum i tale og informere dette om »den nye geografi«.

Ofte må et team af studerende og faglæreren opbygge undervisningen gennem feltanalyser, øvelser bl. a. med tegning af grafer og konstruktion af modeller, opslag i større udenlandske værker for at opnå viden om de valgte emner og holdninger bl. a. til denne dynamiske arbejdsform. Ofte munder arbejdet ud i duplikater – i dygnevis. Disse kan også udleveres i forvejen som oplæg/basisviden før analysen. Gennem øvelserne gøres termerne mere operationelle, og ud fra den opnåede unike viden fremdrages generelle træk på bekostning af en encyklopædisk paratviden^{*)}. Desuden gives der mulighed

^{*)} Problemløsningssituationen har afløst en problembeskuelsessituation.

for en videnskabscentreret undervisning. Denne kan højnes, når læreren i sin fritid udfører videnskabeligt arbejde og delagtiggør de studerende i dette.

Denne arbejdsform tvinger teamet til grundigt at studere læreruddannelsens love og bekendtgørelser, som politikerne har fastlagt, og som vi skal holde. Herved opstår et skisma, idet undervisningen også bør harmonere med folkeskolens nye læseplaner, der for tiden er under revision og som rummer den nye geografi, hvor nøgleordene er rumlig fordeling, interaktion og udbredelse. Der er sket en kraftig drejning af faget, og denne er foregået ret sent og føles derfor stærkt. Nye emnekredse som geofag med landskabsøkologi og samfundsgeografi med modeller, metoder og færdigheder er kommet i højsædet. Dette har øget behovet for integration med relevante områder indenfor støttefagene. Vi må i vor undervisningsplanlægning indkorporere tid til definitioner af fysisk, kemisk og biologisk art samt temaer fra demografi, økonomi og sociologi. Endvidere må statisk talbehandling medtages, så man kan se, hvor meget tallene kan bære. Vi er desværre ikke kommet så langt, at vi kan udveksle timer med kollegaer, hvor disse så tager en time og belyser et nøje veldefineret tema, som det er nødvendigt for geografistuderende at have kendskab til.

Mere om den nye geografi kan læses i GO-bladet (Geografisk Orientering), særnummeret 1973. Så kan man juble eller græde – alt efter temperament.

Men sigtet med undervisningen er ganske klart. At producere kvalificerede folkeskolelærere på et fagligt-pædagogisk avanceret niveau, som ikke blot er uddannet til de større klasser i faget geografi, eller hvad navn det vil komme til at optræde under, men også til småbørnsundervisning.

Søde vinterminder - Gambia

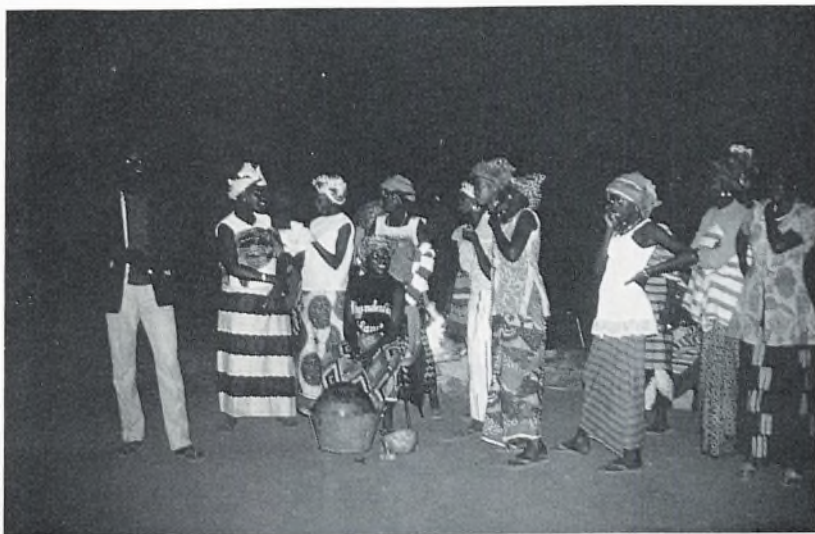
Lærerstuderende Jens Kristian Leth Møller (III 1)

Hørt i seminariets geografilokale: »Hvad skal vi lave i linieugen til vinter?« Walther nonchalant: »Vi kan da tage på en lille ekskursion.« Ordet blev hængende på vore læber, og efter megen diskussion blev den »lille ekskursion« en realitet i slutningen af januar.

Destination: Gambia. Dette uland i Vestafrika skulle vi (27 personer) for egen regning geografisk undersøge.

Vi fløj fra København i knitrende frost og steg ud af flyet i tropisk vinter, d.v.s. 30° C. Der findes ingen offentlige transportmidler, men rejsebureauet fragtede os til hovedstaden Badhurst, hvor vi skulle bo.

Fra den primitive flyveplads ind til byen genopfriskede vi detaljer om det unge land. Først i 1965 blev Gambia selvstændigt efter engelsk koloniherrdømme. Landet er ca. 1/3 så stort som Jylland og gennemskæres af Gambiafloden, som var vores udgangspunkt i undersøgelsen.

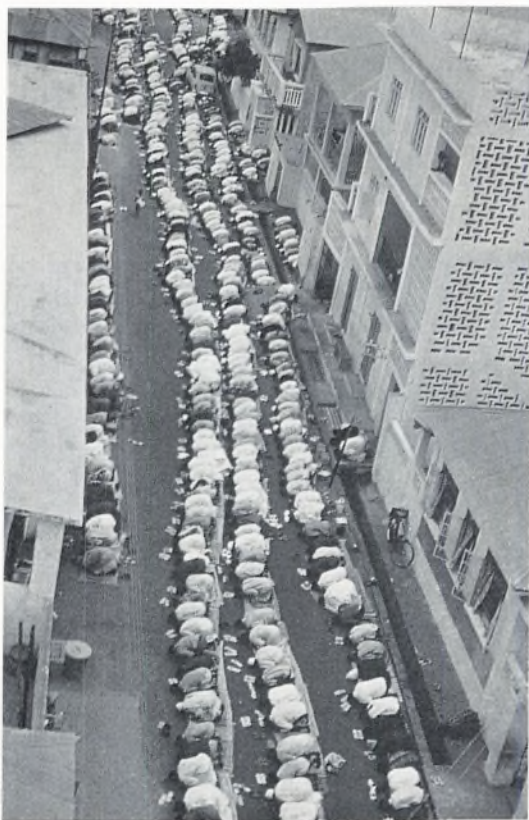
Den gambianske klædedragt

Hovedstaden

Badhurst ligger et stykke inde ad floden med en ret dyb havn, der besejles af store oceangående dampere. De ca. 40.000 indbyggere ernærer sig ved fiskeri, en lille smule industri, hjemmehåndværk og størsteparten som handlende. Sidstnævnte kategori sætter et særligt præg over det gambianske liv. Der handles med alt lige fra knappenåle til landets specialiteter: batik, udskårne figurer, smykker og spilleinstrumentet koraen.

Byen er delt op i et mondænt kvarter, hvor husene er bygget i arabisk stil og fortrinsvis beboet af europæere. En anden kategori er huse lavet af fundamentsten med bølgebliktage, og endelig størstedelen: slumkvartererne. Her er alt af bølgeblik, sågar skurene er omgærdet af bølgeblik. Men selv ud fra det ringeste slum lød musik fra gambianernes statussymbol: transistorradioen.

Overalt langs gaderne findes dybe rendestene, der virker som kloaker og renovationsvæsen. Gaderne befærdes med ramponerede biler, der er hovedtransportmidlet. Begiver vi os fra hotellet ca. 1 km mod øst, befinder vi os i

*Muhamedanere vendt
mod Mekka*

byens centrum. Her udspilles et meget farverigt liv. Indfødte mænd iført tropetøj, andre i laser og pjalter med en hue i nakken. Kvinderne bærer batikkjoler med spraglede farver og mønstre, hvortil hører ligeså maleriske tørklæder.

Disse kvinder ernærer sig ved at handle på Turist Market og de indfødtes Albert Market. Ønsker man at købe forskellige genstande, skal man her prutte om priserne på engelsk. Man kan være sikker på, at de forlangte priser er 3 gange den egentlige. Køber man ikke straks, sender kvinderne ofte deres børn efter én med en »special price for my friend«. Køber man heller ikke denne gang, tigger børnene ofte. I det hele taget er tiggeri en plage såvel for turisterne som for staten. Mange børn går ikke i skole i turistsæsonen, fordi de mange gange kan betle sig en dagløn (7 kr.). Derfor lader oplysning meget tilbage blandt børnene.

Flodturen

Efter selvarrangerede ture på den anden side Gambiafloden sejlede vi ind i landet med en svensk lystyacht. Undervejs besøgte vi nogle landsbyer, hvor vi blev vidne til den oprindelige ubesmittede afrikanske civilisation. Her dyrkedes jorden ved hjælp af svedjebrug. Gambia er et landbrugsland, hvor hovedindtægten stammer fra jordnødder. Disse samles i »fabrikker« og behandles, hvorefter de sejles eller køres til Badhurst. Langs med floden var folkene i gang med rishøsten, og bomulden stod med hvide vattotter. Andre tropiske planter var johannesbrød, melontræer, baobab, akacier og et utal forskellige palmer inde i savannen.

Jordnødefabrik. I forgrunden et baobabtræ

Hen på eftermiddagen ankom vi til en svenskejet Camp i Tendaba. Her skulle vi overnatte i telte. Nogle af os tog en lille afstikker ind i en af de utallige »creeks« eller flodarme for at bese mangroven på nært hold. Her udspillede et righoldigt fugleliv, bl. a. goliathejren og silkehejren var repræsenteret.

Om aftenen underholdt de indfødte os med sange og danse med akkompagnement af koraen og andre primitive musikinstrumenter.

Næste dag sejlede vi dybere ind i Afrika ad smallere og smallere flodarme. Her i mangrovens dybe stille ro udfoldedes et ubeskriveligt panorama, hvor spektrets farver alle var i brug. Aber svang sig i lianer, fugle bebudede vores komme, idet de fløj lavt over båden, køer græssede langs floden, andre drak af det plumrede vand, og flodturen endte i et for os både ækelt og interessant syn: Kun ca. 5 meter fra yachten fortærede gribbe ubekymret en ko! Få minutter senere var flodturen slut, og vi skulle køre tilbage til Badhurst i bus. Igen bekræftedes, at afrikanerne har god tid. Da vi nåede halvvejs hovedstaden, til en by ved navn Kwinella, blev vi stoppet af politiet. Præsident Jawara skulle spise og overnatte i Tendaba. Ingen vidste, hvornår han kom, men vi måtte ikke køre videre, før Hans Højhed var passeret. Det varede nu kun 2 timer.

Endelig arrangerede vi selv en tur til Yundum Landbrugsskole og til Gambias eneste seminarium.

Svedjebrug

HF-afslutning 23.6.1973

Af lektor L. Fristed

Man træffer aldrig to mennesker, der er helt ens, og på samme måde har også hver årgang HF'ere sit eget præg, når man tænker tilbage på dem. Der er specielle ting, man husker dem for.

Blandt de ting, I vil blive husket for, er, at I fik stablet HF-rådet på benene igen. Da I kom til, var alt liv i rådet totalt udslukket; der var tale om en regulær hjernedød i dette væsen. Men efter et par generalforsamlinger fik I HF-rådet til at fungere igen, og vi fik ydermere nedsat et samarbejdsudvalg, der har fungeret fortræffeligt i de to år, I har været her.

I vil også blive husket som den årgang, der satte trivselsundersøgelsen i gang. Selve indsamlingen af data tog ikke lang tid. Men siden da har I med sej udholdenhed måttet kæmpe for at få dette råmateriale bearbejdet. Det er lykkedes så godt, at vi regner med, at en interesseret matematiklærer vil kunne gøre tingene færdig. Det, der foreligger i dag, er kun en begyndelse.

Når jeg nævner disse eksempler, er det for at understrege, at der har været aktivitet over holdet, der startede i 1971. Den stemning, der er grundtemaet i den første sang på bladet, har givet sig prisværdige udslag hos en del af dem, vi skal skilles fra i dag. »Kamp må der til,« siger Kaalund, og den indstilling har vi heldigvis fundet hos jer, nok i større omfang, end man har kunnet registrere. Det vil altid være sådan, at man i en gruppe mennesker finder forskellige holdninger til, hvad man skal foretage sig. Der er dem, der får tingene til at ske; der er dem, der iagttager, hvad der sker, det store, tavse flertal; og så er der dem, der mere eller mindre i protest ser, hvad der dog sker. Vi kan genfinde både den aktive og den protesterende holdning i begge sangene på den første side, selv om de er skrevet med næsten 100 års mellemrum, svarende til en forskel på tre generationer.

De folk, der har opfundet generationskløften, har haft travlt med at påvise, at den ældre generations erfaringer ikke slår til i en såkaldt foranderlig verden. Man har forsøgt at finde et modsætningsforhold mellem generationerne med en påstand om, at verden af i dag er afgørende anderledes end verden for 30 år siden. Påstanden er kun rigtig, når det drejer sig om de mest overfladiske sider af menneskelivet. Grundlaget for menneskets eksistens er fælles for alle generationer, oplevelsen af mening og mål med tilværelsen.

Hvis den oplevelse svigter, hvis man oplever meningsløshed i stedet, mister man muligheden for at udfolde den aktivitetstrang, der oprindeligt ligger i alle mennesker.

Protestsangene, vi sang før, er båret af en sådan grundstemning. Der protesteres mod meningsløsheden i krig og grænser mellem mennesker, og verden opleves som kold, hård og bedragerisk. Men Kaalund oplevede den samme skuffelse over verdens upålidelighed og meningsløshed, da illusionerne brast for ham. Det er et fælles menneskeligt problem, som ikke er bundet til tid og generationer.

Nu skal dette her hverken være en dansktime eller en forelæsning i eksistentiel psykologi. Men hvis I kan huske starten på HF for næsten to år siden, kan I måske også mindes, at vi beskæftigede os med noget, vi kaldte studieteknik. Vi kom dengang til det resultat, at det vigtigste i en studiestart er, at man får sin studiesituation placeret i en meningsfyldt sammenhæng med resten af sit liv og sin tilværelse. Ellers bliver der et modsætningsforhold mellem studium og tilværelse. Så kan man ikke se meningen med det, man beskæftiger sig med. »Det siger mig ikke noget«, er et udtryk, man ofte hører anvendt i den situation.

Da I nu skal starte en ny studietilværelse igen, kan det være rimeligt at minde om dette forhold. Den uddannelse, I nu skal i gang med, skal danne grundlaget for jeres fremtidige job, så det er vel mere end nogensinde påkrævet, at det placeres på en meningsfyldt måde i jeres tilværelse, at det »siger jer noget«.

Men hvordan placerer man et arbejde i en sammenhæng, der giver mening i tilværelsen. Er det ikke bare gas, en pæn frase? Er der overhovedet mening i tilværelsen?

Ja, det er der. Det er blot ikke noget, der kan bevises; det kan kun opleves. Ligesom det meste, vi skal lære her i livet, læres også meningsfuldheden kun ved, at man gør noget, ved at man handler.

Det kan bedst forklares ved at se på, hvad han siger, som har mistet meningen og sammenhængen i sin tilværelse. Hvad er det, han klager over? »Livet har ingen mening for mig«, siger han, og så går han i stå, for når der intet mål er at gå efter, ingen opgave at udføre, så standses al aktivitet. Men han har bare stillet spørgsmålet forkert. En lille ændring af spørgsmålet vil give hans holdning en vigtig drejning. Man skal ikke spørge efter, hvilken mening livet har *for* mig. Man skal spørge, hvilken mening livet har *med* mig.

Den, der forlanger, at livet skal have en mening *for* ham, stiller sig selv i tilværelsens centrum, og så kan han ikke undgå at føle tomhed omkring sig. Den, der kun ser sig selv, lever i et psykologisk tomrum. Man kan ikke være sin egen kraftkilde. Placerer man derimod sig selv som en, der har fået en opgave, vil man genopdage den mening, der er gået tabt. Derfor må man sige til ham, der klager over meningsløsheden i tilværelsen: »Gå hen og find den opgave, der er din.« Det er ikke en opgave, der er fundet en gang for alle.

Der er mindre og større opgaver, og de vil skifte fra tid til anden og fra sted til sted. Men det er altid sådan, at livet og tilværelsen har krav på dig og ikke omvendt.

Ud fra dette synspunkt kan man også placere sin studiesituation i en meningsfyldt sammenhæng, lige så vel som enhver anden livssituation. Det er hvert enkelt menneskes eget ansvar at tage den udfordring op, som enhver livssituation byder på.

For os her på stedet har jeres uddannelse været en udfordring og en opgave, der har været mening og indhold i for os. Hver enkelt har repræsenteret sin særlige problemstilling. Nogle har været nemme at løse, andre har krævet mere tålmodighed og indsigt. Men fælles for alle synes jeg har været en venlighed og omgængelighed, som bl. a. har givet sig udslag i, at der næsten intet har været at drøfte på de sidste tre samarbejdsudvalgs møder.

Jeg vil slutte med min personlige tak til hver enkelt af jer. Det er meget forskelligt, hvad jeg har haft at gøre for jer. Nogle har jeg set meget lidt til, andre betydeligt mere, for enkelte har der undertiden været drama i luften. Men jeg kan ikke mindes, at jeg nogensinde har hørt et uvenligt ord fra en eneste af jer. Derfor må det være berettiget at sige: tak for samværet og tak for samarbejdet.

Og så held og lykke til at finde mening i det, der følger efter.

Dimittender HF-klasserne

Klasse 2a

Oda Lis Aunsholt, Annalise Christensen, Anders Drejer, Karen K. Husted, Mogens Jelvin, Else Marie N. Jensen, Inger Vad Jensen, Rigmor M. Jensen, Ruth S. Nielsen, Jørgen B. Kaldau, Henrik Lykkegaard, Tove W. Mosegaard, Niels Jørgen E. Møller, Else Nielsen, Ole Nielsen, Signe Nygaard, Mogens R. Olsen, Arne Pedersen, Henning Ramslov, Hanne Bloch Rasmussen, Allan Skov, Frode Spangsege, Jette K. Vestergaard.

Klasse 2b

Linda Breum Andersen, Marianne N. Andersen, Hanne Møl Christensen, Verner K. Dam, Karsten Glahn, Lotte Juhl Jensen, Gorm M. Johansen, Mona Jordan, Aage F. Jørgensen, Jette N. Kristensen, Knud Aage N. Larsen, Peder Laursen, Flemming H. Madsen, Per S. Mogensen, Joan Borch Nielsen, Niels J. B. Nielsen, Kirsten V. Schmidt, Jette F. Sørensen, Ulrik Thing, Jørgen Østergaard, Niels K. Østergaard.

Klasse 2c

Stig L. Andersen, Lise Borgen, Grethe T. Christensen, Inger K. Gotfredsen, Aase Marie Jensen, Tove B. Jensen, Agnete T. Jespersen, Bente K. M. Johannesen, Hans-Otto K. Jørgensen, Gurli Korgaard, Erik Lundsgaard, Jan Mortensen, Anna Lise Møller, Maren Nielsen, Preben C. Nielsen, Søren P. R. Pedersen, Helle Stæhr, Irma Svenningsen, Lars P. Udsen.

Klasse 2d

Vera Dalgaard, Ove Drejer, Gurli Dyrvig, Henrik L. Husted, Lone Hvas, Sven-Aage B. Ingvartsen, Erling A. Klinkby, Bent K. Kristensen, Marianne Kruse, Gorm Larsen, Bjørn K. Laursen, Børge Lundager, Anne E. Madsen, Ammy V. Mortensen, Klaus C. Nielsen, Per Thagaard Nielsen, Preben Pedersen, Sonja V. Pedersen, Jens P. B. Poulsen, Svend A. Povlsgaard, Lisbeth Sejrup.

Klasse 2e

Niels E. Andersson, Karen Anker-Møller, Else Byskov, Esben Gade, Jan R. Holm, Holger Hornstrup, Johan V. Johansen, Allan N. Kloster, Jens J. K. Kristensen, Per Otto Kristensen, Anna B. Kynde, Bent M. Madsen, Bodil Mikkelsen, Leif H. Mortensen, Lisbeth S. Nielsen, Niels A. Nielsen, Kirsten A. Olesen, Poul G. M. Pedersen, Eva Poulsen.

KLASSE 2a

Øverst fra venstre: Mogens Jelvin, Jørgen Kaldau, Henning Ramslov, Henrik Lykkegaard, Niels Jørgen Møller, Arne Pedersen, Anders Drejer, Karen Husted, Jette Vestergaard.

Midten fra venstre: L. Fristed, Inger Vad Jensen, Hanne B. Rasmussen, Ole Nielsen, Signe Nygaard, Ruth S. Nielsen, Rigmor M. Jensen, Else Marie N. Jensen, Tove W. Mosegaard.

Nederst fra venstre: Annelise Christensen, Mogens R. Olsen, Frode Spangsege, Oda Lis Aunsholt, Kim Grünberger, Allan Skov, Else Nielsen.

KLASSE 2b

Øverst fra venstre: Eva N. Borg, Jette F. Sørensen, Peder Laursen, Ulrik Thing, Karsten Glahn, Verner Dam.

Midten fra venstre: Marianne N. Andersen, Kirsten V. Schmidt, Mona Jordan, Knud Aage N. Larsen, Per S. Mogensen, Niels Østergaard, L. Fristed.

Nederst fra venstre: Joan B. Nielsen, Hanne Møl Christensen, Niels J. B. Nielsen, Jette N. Kristensen, Gorm M. Johansen, Linda B. Andersen, Lotte Juhl Jensen.

KLASSE 2c

Øverst fra venstre: Preben C. Nielsen, Helle Stæhr, Keld N. Rasmussen, Lars P. Udsen, Lise Borgen.

Midten fra venstre: L. Fristed, Bente K. Johannesen, Irma Svenninsen, Aase M. Jensen, Inger K. Gotfredsen, Maren Nielsen, Anna Lise Møller, Agnete T. Jespersen, Else M. Christensen.

Nederst fra venstre: Tove B. Jensen, Gurli Korgaard, Erik Lundsgaard, Jan Mortensen, Stig L. Andersen, Grethe T. Christensen.

KLASSE 2d

Øverst fra venstre: Anne E. Madsen, Per Thagaard Nielsen, Sven-Åge Ingvartsen, Bjørn K. Lauersen, Edvin Lauritsen, Svend Aage Povlsgaard, Børge Lundager, Preben Pedersen, Erling Klinkby.

Midten fra venstre: Jens P. B. Poulsen, Lisbeth Sejrup, Gorm Larsen, Ove Drejer, Henrik L. Husted, Bent K. Kristensen, Klaus C. Nielsen, L. Fristed.

Nederst fra venstre: Sonja V. Pedersen, Gurli Dyrvig, Marianne Kruse, Ammy Mortensen, Vera Dalgaard, Lone Hvas.

KLASSE 2e

Øverst fra venstre: Poul G. M. Pedersen, Jan R. Holm, Esben Gade, Allan N. Kloster, Niels Arne Nielsen, Jens J. K. Kristensen.
Midten fra venstre: Leif H. Mortensen, Eva Poulsen, Niels E. Anderson, Per Otto Kristensen, Johan V. Johansen, Bent M. Madsen.
Nederst fra venstre: Lisbeth S. Nielsen, Bodil Mikkelsen, Karen Anker-Møller, L. Fristed, Else Byskov, Kirsten A. Olesen, Anna B. Kynde.

Dimissionstalen 1973

Af rektor E. Høgel

Ansvar? - For hvad og for hvem?

Det er sagt i moderne tid, at »det virkelig mange gange synes, som om mennesker skammer sig ved sproget. Mennesket fortror sig ikke rigtig til at bevæge ordet over til en anden. Det taler til sig selv, ind i sig selv, som vil det undertrykke ordet, tilintetgøre det, rydde det væk og kaste de ord, der endnu kun er ruiner, ned i sit eget indres tomhed.« (Max Picard). Det er præcist det, jeg *ikke* vil. Men hvordan skal jeg få skibet ordet over til jer med fuld ladning, når jeg kender jer så lidt, som tilfældet er denne gang? En parallel til denne min vanskelighed mødte jeg en dag gennem en studerende, der gav et glædeligt udtryk fra sig over, at man intet mærkede til hævn fra lærerside i eksamenssituationen over ringe fremmøde i årets løb, men at det ikke kunne undgås, at den studerende, der hver time årene igennem havde gennemdrøftet stoffet med sin lærer, helt anderledes umiddelbart er på sprogforståelse og i tankeforbindelse med ham. Det letter og løfter, så vurderingen bliver højere. »og« – føjede hun til – »det vil næppe kunne være anderledes.« Nej mon? Iøvrigt gad jeg nok vide, om I ikke føler jer i det hele taget som en lille flok forsøgskaniner, der lettere mishandlet og noget forpjuškede endelig bliver sluppet ud i det fri af den flok laboratorieassistenter i hvide kitler, der har plaget jer i årevis? Måske mener I, at foreningen til dyrenes beskyttelse forlængst burde have grebet ind for at hindre dette sejgpineri gennem fire år? Måske er der nogle, der ligesom kammerater i tidligere år, snarere frygter for at blive sluppet ud i det frie, for vil man kunne klare sig alene i den fri natur? Som leder af forsøgene her har jeg tænkt at tage mig lov til på egne og mine assistenters vegne at sige: »Be-be!« Vi gjorde det ikke af ondsind, – stak jer med kanyler fyldt med pædagogiske vædsker, fodrede jer til overmål, så nogle kravlede helt væk fra trugene og holdt til i så dunkle hjørner, så assistenten slet ikke kunne se jer, – eller vi tog jer så hårdt i ørene for at veje og teste jer, så det gjorde ondt. Hvad vi gjorde, skyldtes alvorlige overvejelser i ansvarsfølelse overfor børneskolen, dens børn og deres forældre, og overfor jer selv. Og se – med ordet ansvarsfølelse er vi ved den ladning, jeg vil prøve på at få skibet i havn hos jer i dag, om det kan lykkes mig.

Som 16-17 årig spillede Johanne Luise Heiberg Julie seks gange i Shakespeares drama Romeo og Julie. 20 år senere var hun igen Julie på scenen 9

gange. Uden at nævne fru Heibergs navn og med dække over sit eget skrev Søren Kierkegaard en artiklerække i »Fædrelandet« 1848 om »Krisen og en Krise i en Skuespillerindes Liv«. Siden efter sendte han fru Heiberg arbejdet i bogform. Den 17-årige gjorde stormende lykke og blev med ét slag en nations datter. Hendes vidunderlige, kvindelige og lykkelige begavethed gives kun i et enkelt eksemplar pr. generation. Slagtersvende og gardeofficerer så hende og sagde: Pokkers til dejlig tøs! Men allerede æstetikerer spørger dybere: »Spiller hun bare på sin umiddelbarhed eller forholder hun sig til sig selv som idé?« Kierkegaard mente – skønt han ikke havde set hende dengang – at hendes umiddelbare ungdommelighed og ideen ungdommelig var totalt indspundet i hinanden og det samlende udtryk herfor var sjælfuldhed, ureflekteret, men alligevel noget langt mere end det rent statistiske, at det var 9 måneder siden, hun fyldte 16 år.

Og nu, da hun er op imod de 40 og ikke mere pr. statistik er ung – kan hun derfor genialt og sjælfuldt udtrykke 17-årig ungdommelighed som idé. Hun har tabt i galleriets øjne, men hun har vundet i idealitetens forstand. Krisen kommer i hendes liv, hvor hun ikke mere er ungdommelig, fordi hun er 16, men nu – grebet af ideen – som dens ydmyge tjenerinde bedre end nogensinde i sjælfuldhed giver udtryk for ungdommeligheden.

Så vidt kan vi vist alle følge med. Når Kierkegaard dernæst af hensyn til ideen med hans eget liv hæver forlovelsen med den elskede, skønt der slet intet var i vejen for ægteskabet ellers, kun dette, at ideen med hans eget liv som sonoffer for en slægtsbrøde ville forsvinde, således som han vender og drejer det om og om igen i »Skyldig – ikke skyldig«, så er vi vist alle sat ned blandt de ordinære og skal være taknemmelige for at være frie for hans uhyre lidelser. Men så meget må vi kunne nemme, mener jeg, af disse eksempler, at uden ideen, løber ungdommen væk som en bæk i havet. Mon ikke den så ved de 40 enten erstattes af tomhedens trummerum, man skal jo leve og tjene føden, eller af en Herman Bangsk tragediefigur? En stakkels danserinde i lærerudgave? Men De behøver ikke ved de 40 at stivne som en tom eller tragisk ekspertfigur, hvis De vil lade være med at løbe fra ansvaret ved at være Dem selv, vil være en ydmyg tjener for ideen, vil overtage Dem selv i Deres gyldighed. Det vil føre Dem ind i overvejslen: »Skyldig – ikke skyldig«, men sikkert også føre Dem hurtigt forbi den moderne løsning, der kender ethvert menneske uskyldigt og dermed tager ansvaret og al menneskelighed fra os. Jeg advarer Dem så inderligt, jeg kan, mod denne livsløgn.

Må jeg prøve at pejle mig ind på mit emne fra en anden kant.

Viktor Frankl har i Bern 1972 udgivet en bog: »Der Wille zum Sinn«. Den kan, oplyses det for mig, ikke fås i Skandinavien, så jeg må se at finde et eksemplar i syden nu i ferien. Jeg har imidlertid læst en fotokopi af det afsnit, han kalder »ti teser om personen«. Må jeg kort nævne nogle af disse teser?

1. En person er = et individuum = noget udeleligt = en énhed. End ikke under schizofreni er personen delt, hævder han.

2. Personen kan heller ikke omsmeltes, er altså ikke blot en énhed, men også en helhed, kan ikke ganske gå op i højere ordninger som masse, klasse, rase. Skete det, opløstes personen. Organismer som søpindsvineæg kan smelte sammen, åndelig eksistens kan ikke, og åndelig eksistens kan ikke videregives.
 3. Hver enkelt person er noget absolut nyt. Forældre kan videregive nogle byggesten, d.v.s. arvelige anlæg, men kan ikke videregive bygmesteren. Dette forhold alene kaster en skarp belysning over menneskelige problemer som euthanasi (medlidenhedsdrab) og fosterdrab. De egner sig derfor ikke til at løses af velvillig, jævn snusfornuft.
 4. Personen er en åndelig størrelse.
 5. Personen er eksistentiel, ikke faktisk, eksisterer kun, idet den realiserer sine egne muligheder, ellers ikke. En sten er til som et faktum. Personen er også til, men blot eksistentielt. Derfor er det at være menneske at være ansvarlig. For så vidt et menneske har frihed, vil det opdage, at frihed er ikke noget i sig selv, men frihed beviser sig i afgørelserne.
 6. Personen er et jeg, ikke et det, – ligesom det religiøse hviler på et jeg.
- — —
10. Personen forstår ikke sig selv uden på baggrund af transcendenzen, d.v.s. det evige, kort og godt uden et møde med Gud. Mennesket bliver til person gennem tiltalen fra det evige, det når ham gennem samvittigheden.
- Så vidt Frankl.

Ser man nu på forsøget på en formålsparagraf i det nye folkeskoleforslag, som I formentlig kommer til at prøve i virkeligheden, så er I ude i krigen med det samme. Jeg mener egentlig, det er en uløselig opgave i vor pluralistiske tid at forme en formålsparagraf, der kan passe alle. Men selv om det vel er gode og dygtige folk, der har prøvet på det umulige, finder jeg det chokerende, det resultat, der er nedfældet.

a) Ønsker man at børnene skal forsvinde ind i forskelsløsheden, være uden indre kerne, i den hellige ligheds navn? Personen kan ikke gå op i massen uden at forgå.

b) Hvor kan man skrive hele formålsparagraffen uden med ét ord at antyde begrebet: Ansvar. Medleven og medbestemmelse o.s.v. Javel, men ansvar? Skal børn ikke hjælpes til at blive mennesker? Det at være et menneske er at være en person, hvad man kun er eksistentielt, d.v.s. man vælger sig igennem sine muligheder under ansvar.

c) Og endelig må jeg personlig sige, at hvis ansvarsbegrebets »himmel« skal være »demokrati, åndsfrihed og tolerance« er der – trods alle nyrationalismens slagord kun en lav skyhøjde med kvælende luft. Den himmel er befolket med selvvalgte og hjemmefabrikerede guder. Jeg tror ganske simpelt, at Frankl har ret. Mennesket forstår kun sig selv som person, vinder kun sin egentlige identitet ved at mødes af sin Gud. Arme skolefolk, der er gået i tje-

neste for denne udslættelse af personlighed ved at sænke loftet til så lave højder. Hvis det er folkeskolens fremtid, bliver der brug for oprør, så det batter, fra kristent hold.

Gid I, der nu skal ud i skolen, selv må vinde jer identitet gennem konfrontation med den evige Gud, så I simpelthen ikke kan blive redskaber for den kvælning, der vil kunne praktiseres på lovens grund i fremtiden, om dette vedtages. I har i det mindste ansvaret for jer selv og jeres gerning – enten I forstår det eller ej og på trods af alle love og tidevandsbølger. Løb ikke fra det, for det kan I ikke. Om I så vinder den hele verden, men må bøde med jeres sjæle, hvad vandt I så? Og at »forarge« i kristelig forstand en af disse små var alle dage den sværeste brøde af alle, et menneske kunne begå mod et andet.

Jeg ønsker jer al mulig glæde og rigdom i jeres tjeneste for ideen – også når der tales om medleven og medbestemmelse. Men den kommer kun og bliver kun varig, når enhver vælger sig igennem sine muligheder under ansvar og overtager sig selv i sin evige gyldighed for den levende Gud. Det er min faste overbevisning.

Gud være med jer og tillykke.

Dimissionstale

Lærer *Ole Blume* (73), der talte uden manuskript, har til årbogen lavet en gengivelse af de vigtigste tanker i dimissionstalen:

»En gammel uddannelseslov fra 1954 er passé, idet folketinget i 1966 vedtog at ændre uddannelsesbetingelserne. Denne uddannelsesform af nyeste oprindelse tilhører vi, der som adgangsbetingelse skulle fremlægge en HF- eller studentereksamen. Vi tilhører denne, og vi er tilmed de første, der fra dette seminarium afslutter lærereksamen med 1966-lovens betingelser.

Det har både fra vores side og fra seminariets været et tilvænningspørgsmål i disse fire seminarieår. Vores undervisningsform har som de fleste sikkert véd mødefrihed i højsædet, og dette har min årgang sikkert ofte benyttet sig af. Mange gange har vi blot ikke tænkt på, at en lille årgang også må have ekstra forpligtelser, for udebliver der blot nogle få fra et linjehold, som i forvejen er lille, ja, så falder undervisningen meget let til jorden, og både lærer og elev mister lidt af lysten. Desværre ser man ofte sådan noget for sent, men brudte aftaler er helt bestemt et minde, som vi må tage med os fra seminarietiden.

Til vore lærere skal der siges, at vi ofte har følt os som prøveklude, for havde vi et problem, der skulle afklares, ja, så skulle man tit henvises til andre, for noget sådant var der aldrig indtruffet før. Desuden har undervisningen tit efter vores mening været præget af mindre relevante emner, men det skyldes vel også denne specielle årgang:

Vi er en splittet årgang, der begyndte seminarietiden med at være helt enige om at strejke. Der var ingen faste retningslinier om eksamen m. m. og et protesttog til København blev etableret. Efter denne episode er vi så småt vokset fra hinanden. Foreningslivet på seminariet har vi overhovedet ikke givet vores tilslutning, og årgangen er blevet grundig delt i klikker og grupper, dels af interesse modsætninger og dels p. gr. a. bolig borte fra seminariebyen. De tidligere fortællinger om sammenhold og opbakning kan vi ikke præstere.

Vi er en pædagogisk årgang, der har læst et utal af sider i fagene undervisningslære, speciale, pædagogik og psykologi. Vi har haft timepraktik ugentlig i 3 år og desuden været i blokpraktik fire gange. Hvis vi ser helt realistisk på det, er vi vel nok den mest veluddannede årgang rent undervisningsteknisk, der forlader seminariet. Vi kunne nok være blevet endnu bedre rustede,

hvis der til tider havde været en ældre årgang, som man kunne hente hjælp hos. Det var der imidlertid ikke, og man kan på den anden side også sige, at det andre gange har været en spændende opgave at lave de første arbejder til de forskellige fag.

Efter disse fire år kan vi nu hver især drage bort fra Nørre Nissum, alle har vi fundet en stilling, hvilket ikke blev det store problem i år. Jeg tror også, at vi står nogenlunde rustede til et job som underviser, selv om vi til tider har savnet ideer i linjefagene, der vel er blevet drevet meget fagligt. Vi må også regne med, at der vil komme problemer, for den ansvarsfrie position som studerende er hermed slut, nu da vi spredes for alle vinde som lærere.

I Nørre Nissum er vi også blevet modne, har fundet os selv, og derfor skal der i dag lyde en tak til seminariet og vore lærere for de fire år på Nørre Nissum seminarium. Tiden har været spændende, og i fremtiden vil vi afgjort hver især tænke tilbage på både de mørke og lyse dage.«

Bageste række fra venstre: Carl Nielsen, Christen Skouv Christensen, Karen Henriksen, Poul Munk Povlsen, Peter Kirk-Thomsen, Johannes Skov Olesen.

Mellemste række fra venstre: Niels Otto Trap, Ole Blume, Mogens Kattenhøj, Kirsten Elisabeth Munk, Ellen Linneberg, Merete Hanne Madsen, Steen Jagd Andersen, Ingolf Flye Jensen, Finn Sejer Carlsen, Anna Kirstine Jensen, Marie Elisabeth Pedersen.

Forreste række fra venstre: Anne Dorthe Pedersen, Dorthe Kjer Nielsen, Elsebeth Olesen, Elisabeth Bjerrum, fru rektor E. Høgel, rektor Ej. Høgel, Eva Borch Thomsen, Iris Annette Nielsen-Refs, Gunver Maria Rudd, Marianne Callesen, Karin Bodil Stikholm Skov, Birgitte Primdahl Nielsen.

Dimittender 1973 fra seminariet

Dimitteret januar 1973

Lena Elisabeth Dahl-Erichsen

Jytte Højen Pedersen

Dimitteret juni 1973

Steen Jagd Andersen

Elisabeth Bjerrum

Ole Blume

Ruth Bunk

Marianne Callesen

Finn Sejer Carlsen

Nina Elisabeth Herstad Christiansen

Christen Skouv Christensen

Anni Greta Hansen

Karen Henriksen

Anna Kirstine Jensen

Henning Jensen

Henning Christian Forsom Jensen

Ingolf Flye Jensen

Peter Kirk-Thomsen

Ellen Lindeberg

Merete Hanne Madsen

Kirsten Elisabeth Munk

Anne Nielsen

Birgitte Primdahl Nielsen

Carl Nielsen

Dorthe Kjær Nielsen

Iris Annette Nielsen-Refs

Elsebeth Olesen

Johannes Skov Olesen

Anne Dorthe Pedersen

Marie Elisabeth Pedersen

Poul Munk Povlsen

Gunver Maria Rudd

Mads Dalgård Snabe

Karin Bodil Stikholm Skov

Eva Borch Thomsen

Niels Otto Trap

NORDVESTJYLLANDS SKOLEBY

Nr. Nissum

Nordvestjysk Realkursus

Statsanerkendt realeksamen på 2 år for unge og voksne.

Henvendelse: Kursusleder Ove Ellebæk, Nr. Nissum, 7620 Lemvig.
Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 10 55.

Nr. Nissum Seminariums HF-kursus (Nordvestjysk HF-kursus)

2-årigt kursus på baggrund af realeksamen, 9., 10. klasse eller lign.

Henvendelse: Nr. Nissum Seminariums kontor, Svinget 5,
Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 12 22.

Nr. Nissum Seminarium

Læreruddannelse på baggrund af HF-eksamen eller studentereksamen.
Mange linjetilbud, alle pædagogiske specialer.

Henvendelse: Nr. Nissum Seminariums kontor, Svinget 5,
Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. Nr. Nissum (07) 89 12 22.

Nr. Nissum Høj- og Efterskole

Efterskoleophold – 10 mdr.s fællesskole. Alm. fag, valgfrie fag, 9. og
10. klasses statskontrolleret prøve kan fås.

Henvendelse: Forstander Ths. Mogensen, Nr. Nissum Høj- og Efter-
skole, Nr. Nissum, 7620 Lemvig. Tlf.: Nr. Nissum (07) 89 10 04.

Højskoleophold – 3 og 5 mdr.

Henvendelse som ovenfor.

Den jyske Pensionisthøjskole

En ny skole i sin art. Startet 1. april 1971 med fortrinsvis 14-dages
kursus for ældre. Program og alle oplysninger fås.

Henvendelse: Forstander Sv. E. Christensen, Borumvej 13,
Nissum Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. Nr. Nissum (07) 89 13 10.

*Mange fritidstilbud – helt moderne kollegieforhold – store sportsanlæg –
rigt kulturliv – enestående smuk natur – nær Lemvig, Struer og Hol-
stebro.*

Af årets dagbog

Ved *Gunner Eriksen* (43)

Ansættelser m. v.

- 40 Svend Dalgård, skoleinsp. i Hvam pr. Ålestrup.
Charles Sloth, Fjerritslev, ledende skoleinsp.
- 48 Carl Uhre, ass. skolepsykolog v. Vejle amtskommune.
- 49 Gerud Høegmark, overl. i Struer.
Carl Emil Sørensen, overl. v. Birkelundskolen, Holstebro.
Svend Erik Jessen, skolekonsulent i i dansk ved Randers kommune.
- 52 Ejnar Christiansen, skoleinsp. v. By-skolen, Skjern.
- 55 Egon V. Bæggaard, skoleinsp. v. Gl. Lindholm skole, Ålborg.
Viggo Haar, leder af skolecentral og fælleskommunal samling i Vejle.
Erl. Habekost, skolebibliotekskon-sulent i Trehøje kommune.
- 57 M. Holm Andersen (f. Gjelstrup), skolekonsulent i specialundervisning i Holme-Olstrup.
Mary Hedegaard, sekretær i DMS (bor i Grindsted).
Aase Visgaard Rohde, ans. v. Aller skole, Christiansfeld.
Ole Thielemann, adjunkt i Aars.
Gunnar Jensen, konstitueret som rektor på Ålborg Børneforsorgssemi-narium for en toårsperiode.
- 58 Arne Petersen, skoleleder for en kris-ten friskole ved Hillerød.
- 59 Harald Gammelgård, ungdomsskole-insp. i Kjellerup.
- Svend Åge Bjerggård, seminariead-junkt i Herning.
Holger Dyrmosé, magistergrad i England, adjunkt v. Tønder stats-seminarium.
Niels Bergholt, skoleinsp. i Struer.
- 60 Grethe Hedegård Jensen, viceinsp. i Fåborg.
Sinne Nielsen (f. Hagelskjær), ans. v. Skipper Clementskolen i Ålborg.
Jens Jørgen Pedersen, ans. v. Blid-strup ungdomsskole, Mors.
Kirsten van der Schaft (f. Thomsen), ans. v. handelsskolen i Viborg.
Bent Nabe Nielsen, ans. v. Marselis-borg seminarium.
- 62 Mogens Tarp Madsen, skoleinsp. v. Holmslands centralskole.
Henry Gosvig Madsen, viceinsp. i Brabrand.
Chr. Astrup Christensen, konsulent f. observationsundervisningen i Røde-ko.
Kaj Skovfoged Hedegaard, viceinsp. i Åbybro.
Herluf Pedersen, skoleinsp. i Skar-rild.
- 63 Henry Jensen, viceinsp. i Rødeko.
Sonja Irene Jensen, tale-hørepæda-gog i Nykøbing Mors.
Henning Jørgensen, ans. i Gram.
Ellen Margrethe Pedersen, ans. i Kjellerup.

- Vera Møl Søndergård, ans. i Hjal-
lerup.
Kaj Holst Wegeberg, viceinsp. i Thy-
borøn.
- 64 Villy B. Jakobsen, forstander for
Rønshoved Skolehjem.
Laurits Kr. Wemmelund, ansat ved
Bøvling friskole.
Vagn Kjellberg, ans. v. Folkekirken
Nødhjælp, sekretariatet, Kbh.
- 65 Ruth Møller Andersen, ans. i Alling-
åbro.
Anne-Grethe Behrmann, ans. v. Al-
kjærskolen, Ringkøbing.
Kurt Behrmann, ans. v. Alkjærsko-
len, Ringkøbing.
Kirsten Kjær, ans. i Ramme.
K. J. Præstholm, ansat i Rækker
Mølle.
Jens Jørgen Siersbæk, ans. på Grøn-
land.
Jens Cæsar Jensen, ans. v. Håndvær-
kerskolen, Sønderborg.
N. C. Damm-Jacobsen, ans. i Godt-
håb, Grønland.
- 66 Else Breum Knudsen, ans. v. Erritsø
centralskole.
- 67 Jørgen Friis Pedersen, ans. i Skave.
Kathrine Spanggaard Enggaard, ans.
i Stubbekøbing.
- 68 Alice Kristiansen (f. Eskesen), ans. v.
Gadstrup skole.
Inge Marie Hove Andersen, missio-
nær i Uola, Nigeria (Sudanmiss.).
Oli Holm, viceinsp. i Våg, Suderø,
Færøerne.
Elise Holm (f. Kokholm), ans. i Våg.
Lene Bruun, ans. i Haldum Hinne-
rup.
Alice Cæsar Jensen, ans. i Sønder-
borg.
- 69 Ole Grønkjær Christensen, ans. v.
Birkelundskolen, Holstebro.
Bjarne Danielsen, ans. i Tarm.
Hedvig Danielsen (f. Pedersen), ans.
i Tarm.
Kirsten Jensen, ans. v. Præstelund-
skolen, Brande.
- Karen Marie Tovsig, ans. i Bjergby,
Hjørring.
Lis Christensen, ans. i København.
Eigil Søgård Andersen, ans. i Spjald.
- 70 Henny Sloth, ans. v. Skjern byskole.
Søren Hansen, ans. v. Åholmskolen,
Hillerød.
Anders Østergård Hove (f. Peder-
sen), ans. i Nykøbing Mors.
Lene Pedersen (f. Sørensen), ans. i
Augpilagtoq, Upernavik.
Verner Seneca Pedersen, ans. i Aug-
pilagtoq, Upernavik.
Agnes Mors Kristensen (f. Nielsen),
ans. v. Gimsing skole.
Svend Carsten Breum, ans. i Billund.
Ole Olufsen, ans. v. Rytterskolen,
Randers.
Jytte Agerskov Rask (f. Knudsen),
ans. i Hammerum.
Poul Ejner Nielsen, ans. i Esbjerg.
Elsa Holm, ans. v. Tim skole.
Karen Kondrup Mortensen (f. Mad-
sen), ansat i Hadsten.
Kirsten Irgens Christensen (f. Peder-
sen), ans. v. Hørby ungdomsskole.
Poul Werner Nielsen, ans. i Billund.
Leif Mortensen, ans. v. Bethania-
gades skole, Herning.
Birgit Jensen, ans. v. La Courvejens
skole, København.
Ruth Hansen, ans. i Søllerød.
Birgitte Smedmand, ans. v. Herste-
dernes komm. skolevæsen.
Jette Christensen, læser teologi ved
Århus universitet.
Bodil Mary Andersen, ans. i Vild-
bjerg.
Jørn Schouboe Bech, ans. v. Kaj
Munk-skolen i Kappel.
- 71 Erik Aaen, ans. i Terndrup.
Frits Berthelsen, ans. v. Den danske
skole, Egerfnørde.
Karen Berthelsen (f. Hermansen) an-
sat v. Den danske skole, Egerfnørde.
Estrid Hansen (f. Jensen), ans. i Ulf-
borg.
Allan Jensen, ans. i Lemvig.

Kn. Thøgersen, ans. v. Balling skole.
 Flemming Krogh, ans. v. Østvend-
 syssel ungdomsskole, Dronninglund.
 Lone Krogh, ans. v. Østvendssyssel
 ungdomsskole, Dronninglund.
 Ruth Vegeberg Pedersen (f. Nielsen),
 ans. v. Halgaard skole, Holstebro.
 Find H. Graversen, ans. v. Måbjerg
 skole, Holstebro.
 Asta Foged Pedersen, ans. i Nr. Fel-
 ding, Holstebro.
 Lars Kynde, ans. i Holstebro.
 Karen Tolsgård, ulandsarb. Zambia.
 Poul Erik Steen Olesen, ulandsarb. i
 Zambia.
 Randi Bjerre, ulandsarbejde i Kenya.
 Ingeborg Kjærgård, ans. i Thyborøn.
 Poul Frandsen, studerer gymnastik
 v. Odense universitet.
 Marie og Frank Laursen, ans. v. Den
 danske skole, Egernførde.
 Birte Arevad, ans. i Galten.
 Hanne Ammitzbøl, ans. i Hammers-
 høj.
 Richard Ammitzbøl, ans. i Ham-
 mershøj.
 Else Øe, ans. i Hvide Sande.
 Poul Øe, ans. i Hvide Sande.
 Niels Møller Madsen, ans. i Hol-
 steinborg, Grønland.
 Henny Bitsch, ans. v. Kibeta skolen,
 Bukoba, Tanzania (for danske børn).
 Hans Andersen, ans. i Grejsdalen.
 Else Kjær (f. Brander), ans. i Odder.
 Vibeke R. Daubjerg, ans. i Serslev,
 Snertinge.
 Hans Daubjerg, ans. i Dianalund.
 Hanne Kristiansen, ans. i Lyngs.
 Hans Chr. Mathiasen, ans. i Her-
 ning.
 Jørgen Mortensen, ans. i Overlund,
 Viborg.
 Laur. Mortensen, ans. i Skjoldborg,
 Hørsted.

72 Judith E. Madsen (f. Agermark), an-
 sat i Holsteinborg, Grønland.
 Svend Jørgen Mortensen, ans. v. Mø-
 borg skole.

Grethe Jensen, ansat ved Søndbjerg
 ungdomsskole.
 Brian Buchhave, ans. v. Tranebjerg
 skole, Samsø.
 Hans-Carl Enevoldsen, ans. v. Sct.
 Severin skole, Haderslev.
 Niels Esben Ravn Johansen, ans. v.
 Sønderagerskolen, Herning.
 Anna Marie Kolding, ans. v. Særsløv
 ungdomsskole, Fyn.
 Lydia Lind, ans. v. Auning skole.
 Erik Skovsager Nielsen, ans. v. Sct.
 Jørgen skolen, Holstebro.
 Søren Panny Pedersen, ans. v. Fa-
 bjerg skole og børnehaveseminariet,
 Viborg.
 Svend Otto Hovland Rasmussen,
 ans. v. Sdr. Omme skole.
 Kaj Vestergaard, ans. v. Klinkby
 skole, Lemvig.
 Jørn Baandrup, ans. v. Blåhøj skole,
 Brande kommune.

NB: Årg. 59 søger afholdt stævne før
 skoleferiens begyndelse i 74. Stævn-
 nets kontaktpand: Bengt Bengt-
 son. Nærmere meddelelser tilsen-
 des.

Dødsfald

- 06 lærer P. Pedersen, Knarreborg,
 d. 8.10.72.
 13 lærer Oluf Nielsen, Klitmøller,
 d. 9.3.73.
 viceinsp., tidl. folketingsmedlem Sø-
 ren Olesen, d. 29.8.73.
 15 lærer Georg Bitsch, Kolding,
 tidl. Kløvborg, d. marts 73.
 16 lærer Martin Sørensen, Grenå,
 d. 18.6.72.
 17 sem.lektor Niels Bjerre, Ranum,
 d. 31.3.73.
 førstelærer Niels Jensen Sønderby,
 Finderup v. Skjern, d. 16.9.73.
 førstelærer Rasmus Carl Rasmussen,
 Tversted, d. aug. 73.

- 20 Kr. Moeslund, Øster Højst,
d. i Kolding i nov. 73.
Jens Holm-Andersen, Hurup,
d. 20.6.73.
- 21 Chr. Jensen (Nees), Haderslev, tidl.
Branderup, Sønderjyll. d. juni 73.
- 23 førstelærer H. Emanuel Nielsen, Vin-
derup, tidl. Bjært, d. 25.7.73.
- 24 Peter Kristian Harbo Andersen,
d. 1.1.72.
N. J. Hansens hustru, Alma,
d. jan. 72.
Chr. Davidsen, d. 10.5.72.
Karl Mojsgaards hustru, Thyra,
d. 30.5.73.
Karl Mojsgaard, d. 10.9.73.
- 27 Carl Mikkelsen, Videbæk, d. 28.6.73.
- 31 skoleinsp. Ernst A. Jensen, Østerild,
d. 11.8.72.
overlærer Chr. M. Møller, Randers,
d. 19.10.72.
førstelærer Ansgar Simmelsgård,
Hvidbjerg Thy, d. 21.7.73.
- 36 Aksel G. Bendtsen, Tarm, d. 11.3.73.

Afskedigelser

- 26 Kr. Madsen, Sønderbjerg.
- 27 skoledirektør Hans Lilleør, Hillerød.
overlærer Eigil Sørensen, Randers.
overlærer Aleksander Lauridsen,
Asp v. Struer.
- 30 overlærer Kristian Vad Jensen,
Holstebro.
overlærer Marie Elisabeth Larsen,
Esbjerg.
viceinsp. Jens Carl Rasmussen,
Kalundborg.
overlærer Ivan Rønn, Ålborg.
- 31 skoleinsp. J. Bagger Christensen,
Haderslev.
skoleinsp. Axel Jacobsen, Eltang.
overlærer Oscar Josefsen, Blinde-
instituttet, Hellerup (1.2.74).
- 35 viceinsp. Arne Aabenhus, Gråsten.
- 36 Thorvald Dalgaard, Skjern.
- 70 Kirsten Hjorth, Skørping.

*Hvis du i Årets dagbog dit navn har
søgt forgæves,
så er »vor mand« i klassen den synder,
der skal tæves;
måske du har en bedre til dette job
at røgte,
sig bare til i tide – du fik det,
hvis du søgte.*

Elevforeningens regnskab

1. november 1972 til 31. oktober 1973

Indtægter:

Kassebeholdning 1/11 1972	21.106,80	
Indbetalt for årbog 1972 (udenbys)	19.959,40	
Indbetalt for årbog 1972 (på seminariet)	5.158,50	
Tilskrevne renter	825,18	
		<hr/>
Balance	47.049,88	

Udgifter:

Årbog 1972:		
Trykning	11.700,00	
Klicheer	1.389,00	
Postudbringning	2.139,90	
Moms	2.133,30	17.362,20
		<hr/>
Redaktions- og bestyrelsesudgifter		375,00
Porto og diverse		783,05
Blomster		82,50
Gave til »Den gl. Præstegård«		2.000,00
Kassebeholdning 31/10 1973:		
Indestående på giro	637,88	
Indestående i Lemvig Bank	9.089,98	
Indestående i Linde Andelskasse	8.707,99	
Lån til »Den gl. Præstegård«	8.000,00	
Kontant beholdning	11,28	26.447,13
		<hr/>
Balance	47.049,88	

Asp, den 31/10 1973.

A. C. Sørensen.

Nærværende regnskab er d. d. gennemgået af undertegnede. – Bøger og bilag er sammenholdt. Intet fundet at bemærke.

Asp, den 16/11 1973.

V. Gohr Lauridsen / Gunner Eriksen.

Foreningsmeddelelser

Ved formanden, lektor A. Koch

Af foreningsmæssige meddelelser er der i år temmelig få.

Regnskabet

Dette er offentliggjort omstående. Som man vil se, er foreningens økonomi god, hvad den også gerne skulle være med så mange år bag sig. Vi har fundet det muligt at nedskrive vort tilgodehavende hos Den gamle Præstegård med 2000 kr. i form af en gave til institutionen. Derved vil vi gerne opnå to ting: udtrykke vor anerkendelse over for ledelsen af den indsats for trivsel, der gøres her, og dernæst efter fattig evne støtte den unge virksomhed, der jo for længst har erfaret, at al begyndelse er svær.

Mens vi er ved regnskabet må det være på sin plads at få sagt tak til kassereren for det sure slid, han har med at få pengene ind.

Medhjælp til redaktionen af årbogen

Da Møl Christensen i sommer blev valgt til lærerrådsformand – et job, der i dag giver temmelig stort ekstra engagement – kneb det for ham at få tid og kræfter til at bestride opgaven som redaktør. Lektor Stig Rosenstand kom os da beredvillig til hjælp, idet han påtog sig det væsentligste af Møls redaktionsarbejde. Vi bringer herved Rosenstand bestyrelsens tak herfor.

Det er måske tidstypisk, at vi måtte lede med lys og lygte lærerkollegiet rundt uden held, indtil Rosenstand påtog sig opgaven. Alle var på forhånd topengagerede.

Oplag. Årbogen trykkes i år i 2100 eksemplarer. Foreningen tæller lige knap 1200 udenbys medlemmer. Der har været en lille nedgang, måske mere formel end reel, idet vi har slettet en del grundet restancer. Tilgangen af nye medlemmer har været mindre end sædvanlig forårsaget af det lille antal nye dimittender.

Det er meget vanskeligt at få kontakt med de forskellige studerende på seminariet i dag. Seminariets størrelse, den stærke opdeling i mindre hold, det frie fremmøde m. v., udelukker muligheden for den lette kontakt, vi tidligere har kendt.

De studerendes råd (DSR) har påtaget sig at formidle distribueringen af årbogen blandt kammeraterne. Det vil være en stor lettelse.

Bestyrelsen består af:

Formand: lektor A. Koch (28), Hellasvej 16, Nissum Seminarieby,
7620 Lemvig. Tlf. (07) 89 11 55. På valg nu.

Kasserer: skoleinsp. A. C. Sørensen (55), Langhøjskolen, Asp, 7600 Struer.
Tlf. (07) 48 71 63. Afgår 1975.

Redaktionsudvalg:

Ansvarshavende, lektor H. Møl Christensen (45), Østerled 13, Nissum
Seminarieby, 7620 Lemvig. Tlf. (07) 89 10 47. Afgår 1974.

Lærer Kr. Madsen (26), Søndbjerg, 7790 Hvidbjerg. Tlf. (07) 87 51 01.
Afgår nu.

Lærer ved Kolding børnehaveseminarium Kaj Henningsen (66),
Folebakken 3, 5594 Middelfart. Afgår nu.

Lærer, fru Vibeke Vestergaard (69), Allégade 2A, 7600 Struer.
Afgår 1974.

Lærerstuderende Horst Knüppel (II6).

HF repræsentant Rita Ravnholt (2HFb).

Valg

I henhold til ovenstående er Koch, Henningsen og Kr. Madsen på valg. Kr. Madsen ønsker ikke genvalg. Bestyrelsen foreslår Niels-Jørn Krejberg (69), Vedbæk, Gudum, 7620 Lemvig, tlf. (07) 86 32 72, i stedet og takker Kr. Madsen for den tid, han var med. Kaj Henningsen foreslås genvalgt. For mit eget vedkommende har jeg været i tvivl efter en blodprop i april måned, men har indvilliget i at tage en periode mere og foreslås altså genvalgt. Såfremt der ikke til mig indgår andre forslag inden 1. februar, bortfalder valget.

Årbog 1974

Stof hertil bedes indsendt til Møl Christensen senest 1. september.

Betalingen for årbogen

Prisstigninger både på papir og trykning m. m. medfører, at prisen må sættes til

kr. 20,-

Benyt venligst det originale indbetalingskort, der følger med bogen. Ved alle henvendelser til kassereren letter det arbejdet meget, hvis man angiver dimissionsår. Der forekommer ofte navneforandringer, der ikke er meddelt til kassereren. Det er da næsten umuligt at få registreret meddelelsen eller indbetalingen rigtigt.

Såfremt betalingen ikke er indgået til kassereren senest en måned efter modtagelsen af bogen, udsendes der postopkrævning på beløbet + porto.

Kassereren gør sit arbejde uden vederlag. Man skylder ham at gøre arbejdet let for ham. *Betal derfor venligst straks!*

Den modtagne bog sendes jo efter bestilling og må betales. Enkelte tilfælde af uefterrettelighed på dette punkt gør det opportunt at fremhæve dette leveringsgrundlag.

GLÆDELIG JUL!

Nr. Nissum seminarium, november 1973.

1973